

Uj Kelet az egyetemes erdekeketter Robert
és banskai zsidóság napilapja
Cikkjeink utányom
forrás megjelölésével
meg
Kéziratokat nem küldünk vissza
megőrzésükre nem vállalkozunk

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-17
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK**
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

SÁG
javaslat
ései
k felelőssége.
ön
büntetéssel lehet sujt
javaslat, hogy a bar
tagjai, valamint anna
jait zsebükre a főzsdé
olitsanak le. Előfordu
n gyakran, hogy a tisz
lén játszottak és abba
vesztettek, azt a ban
Ami a tisztviselőkné
ében való aktív részve
ny kívánják megva
a tisztviselők két tagu
z igazgatótanácsba, ki
gaik legyenek, mint
osági tagoknak. Ig
venni a bank vezetése
lők is, akiknek végere
ztenciájuk függ a ban
enetetől. Az uj ese
vaslat minden bizony
kra fog alkalmat adn
ben, mint a cseh parla
vezet egyébként ige
it szolgáltatja azokna
k, amelyek a banktör
külföldön érvényesül

ZSDE
ber 31. Márka 40, hol
0, lira 8.80, cseh koron
dinár 3, schilling 22.50
5, zloty 19.50, belg

Hirdetések
Léb ort. kóser étterme
ám alatt! Izletes ételek
és helyiség. Utazóknak
meny. Abonoma, eskü
ó áron.

vásárlásánál csak
el ellátott árut kérje,
hely külföldivel egyenlő
mul ezüstárúgyár Cluj-
(Kornis ucca) Nr. 6.

si diógyökér, finom ki-
ovics műasztalos Dézs-

ratu, parkettes butoro-
hálóval, Calea Regele
dszint, utolsó ajtó.

mébe. Legujabb
szformáció villannyal
-8 hónapig megtartja
rséget felelősség mel-
tője Mussa Gyula, Str

idchen izr. perfekt
sucht Erzieher pos-
die Administration

okban kiterjedt isme-
ző aqizitort keres
3 évtizede fennálló
en megye és járás
megbízható komoly
jánlatát kérjük. „Jó
dolf Mosse hirdetőbe

Egy statisztika és néhány megjegyzés

Vajda Sándor egy érdekes statisztikát állított össze arról, hogy a magasrangú állami funkcionáriusok közül hányan vannak erdélyiek és hányan vannak regátiak. Ezek a számok már nem is beszélnek, hanem kiáltják azt az igazságot, hogy nem Erdély, hanem a regát csinálja a regionalizmust.
Kiderül például, hogy 76 semmitőszéki bíró közül csak 9 erdélyi, hogy 99 táblabíró közül csak 22 erdélyi és 377 igazságügyminisztériumi tisztviselő közül csak egyetlenegy erdélyi van.
A többiek mind regátiak.
Vajda Sándor természetesen fel van háborodva. És vele együtt az egész nemzeti parasztpárt is.
Igazuk van, hogyne volna igazuk.
De mit szólnak mi ehhez a statisztikához?
Mert hányan vannak kisebbségek a semmitőszéki bírói karban?
Vagy hány zsidó táblabíró?
Vagy törvényszéki bíró?
Vagy akárcsak járásbíró?
Erre senki sem felel.

Kiváncsiság és bankbetét

Egyszer, még jóval a háboru előtt, egy módos paraszt besomfordált egy banksági bankba. Előkotorta a betétkönyvét és kérte, hogy fizessék vissza az ezerkoronás betétjét.
A pénztáros egy ezerkoronás köteg után nyult, de a parasztgazda hirtelen kikapta a kezéből a betétkönyvet és villámgyorsan újra a zsebébe süllyesztette:
— Nem kell, hogy kifizessék — mondotta —, csak meg akartam nézni, hogy meg van-e még a pénzem és hogy jó helyen tartják-e?
Akkoriban egy egész ország nevetett a histórián.
Ma pedig majdnem valamennyi betétes felcsapott ilyen parasztgazdának.
Mindenkéi látni akarja, hogy meg van-e a pénze és kikéri a betétjét. Elsősorban ez a kiváncsiság sodorja válságba a bankokat. Mert tudhatná azt valamennyi betétes, hogy nem azért adott a bank kamatot a pénzéért, hogy a pénz a Wertheimkasszában tartsa. A bank el kell küldje jobbra-balra a betéteket, hogy megfiadzák a kamatokat. És sehogysem természetes az a kiváncsiság, amely azt várná a banktól, hogy az összes betéteket minden eshetőségre készen a kézipénztárban tartsa.
Akárhogyan is megszorítanak a bankok az adósaikat, akkor sem tehetnék készpénzzé az összes betéteket.
Egyszerűen azért, mert nincs is annyi pénz, mint amennyi betét.
Még harmadannyi sem.
Van az országban 22 milliárd lej készpénz és vagy 72 milliárd lej betét.
Hiába akarna minden betétes egyszerre hozzájutni a pénzéhez, 22 milliárd lejjel ugy sem lehet kifizetni hetvenkettőt.
Arut és ingatlant, ami a betétet fedezi nem lehet 24 óra alatt pénzre átcserelni, hogy az ideges betétesnek meg lehessen mutatni a bankjegyeket.
Az indokolatlan kiváncsiság és indokolatlan ijedtség csak arra jó, hogy válságba sodorjon olyan bankot is, amely fölös mértékben aktív.
És végül is a betétes fizet rá a kiváncsiságára.

A jóvátételek jóvátétele

A destrukció — s ez is az idők jele — kezd divatba jönni. Csodálatosképpen azonban ezt a destrukciót nem hivatásos forradalmárok, nem izzága zsidók népszerűsítik: a tegnapi szekció az, mely ma a „destrukció“ jelszavakat magáévá teszi, sőt sok esetben tul is licitálja.
Pár évvel ezelőtt, mikor még minden konstruktív elme a jóvátételek sérthet-

Részletekben akarja az állam belföldi tartozásait letörleszteni

Törlesztési pénztár utján akarja a kormány a belföldi hitelezőket kielégíteni. Évről-évre állapítja meg a kormány a törlesztési kvótát

A király is kijelentette, hogy rendezni fogják a mezőgazdasági tartozásokat

Bucuresti-Bukarest, november 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). Mint ismeretes, a rendes költségvetésen kívül Argetoianu pénzügyminiszter egy rendkívüli költségvetést is készít elő az elkövetkező esztendőre. Ezzel kapcsolatosan Tutuc professzor elnöke alatt pénzügyi szakértőkből álló bizottság alakult, amely a rendkívüli költségvetés alkalmazásának módjait tanulmányozza. Valószínű, hogy a kormány törvényhozási uton egy ugynevezett törlesztési pénztárt fog létesíteni. Ennek feladata az lesz, hogy az államnak a belföldi hitelezőkkel szemben fennálló tartozásait részletekben kifizesse.
A törlesztési pénztár január elsején kezd meg tevékenységét. Az állam első hozzájárulásként 500 millió lejt fog a pénztárba befizetni. A pénztár jövedelmi forrásai lesznek ezenfelül: az állam ingó és ingatlan vagyonának bevételei, mint például az állami tulajdonban levő Banca Nationala részvények osztalékai, az állam uradalmi bevételei stb. Ezenfelül ide folyának be a különböző koncessziókból, komercializálásokból és újabb monopóliókból esetleg származó bevételek. A kormány évről-évre meg fogja állapítani azt, hogy tartozásaiból milyen kvótát törleszthet.
Károly király nyitotta meg a mezőgazdasági főiskolát
Bucuresti-Bukarest, november 2. Bukarestben ma délelőtt ünnepélyes keretek között nyílt meg a mezőgazdasági tudományok főiskolája. Az ünnepségi megnyitón megjelent Károly király is, aki rendkívül érdekes beszédet mondott. Az uralkodó rámutatott arra, hogy a mezőgazdaság tudománya gyakorlati tudomány, a főiskola tehát nemcsak elméleti, hanem gyakorlati tudással is fel kell, hogy szerelje hallgatóit. Az agronómok ne legye-

nek a szántás elméleti ismerői, hanem kiváló mezőgazdák. A mezőgazdaság képezi az alapját a román nemzetgazdaságnak. Racionalizálni kell a mezőgazdasági termelést. A parasztnak munkája összehasonlít hatatlanul nagyobb eredménnyel járhat, ha szövetkezetekbe tömörülve, a mezőgazdasági technika modern eszközeivel szerelnék fel magukat.
Ami a mezőgazdasági tartozásokat illeti — mondotta az uralkodó, — én és kormányom behatóan foglalkozunk azzal, hogy könnyítsünk azoknak a terheik, akiknek oly sok nehézséggel kell megküzdöniük.
Az uralkodó végül azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy a főiskola jó eredményeket fog produkálni.
A bevezető beszédet Butuicescu rektor mondotta el, majd az uralkodó után Joneescu-Sisesti földművelésügyi miniszter beszélt.
A kisbankok kongresszusa
Bucuresti-Bukarest, november 2. A kisbankok szövetsége vasárnap tartotta kongresszusát Bukarestben. A kongresszus határozati javaslatot fogadott el, amely szerint a kisbankok elvben hozzájárulást adnak azokhoz az előkészítő intézkedésekhez, amelyeket a kormány a mezőgazdasági tartozások rendezésével kapcsolatban a parlament elé terjesztett törvényjavaslat rendelkezéseiben csak az adóskokra terjedjen ki. A kisbankok hajlandók hozzájárulásukat adni bizonyos áldozatokhoz, ugyanakkor azonban elvárják, hogy az állam is hozzon áldozatokat a probléma rendezése érdekében.
A kisbankok kongresszusának határozatait küldöttség adta át hétfőn délután Mihai Manoilescunak, a Banca Nationala kormányzójának.

lenségéről és örökkévalóságáról beszélt, csak néhány „irrealis“, „kótyagos“, „fanatikus“ elem akadt, amelyek a jóvátételek tarthatatlanságáról mert nyilatkozni. A felzudulás olyan elementáris volt ellenük, hogy a konstruktívak a szélső nacionalista csöcselékét is mozgósították elnémitásuk érdekében.
Eszméket azonban, melyek történelmi szükségességéből, történelmi földrendések talajváltozásaiából állanak elő és szükségszerű kísérő zenéi a kor szinpadán lejátszódó drámáknak: nem lehet se terrorral, se némasággal elintézni. Ma letörhetnek, hogy holnap annál elementárisabb erővel törjenek előre.
Ez történt a jóvátétel kérdésével is. A jóvátételek megszüntetésének követelése évek során át kizárólag a munkásinternacionálé programja volt és horribile dictu — a nagynemzetek pártjára.
Ezzel szemben a hivatalos Anglia, a hivatalos antant és a hivatalos Amerika állandóan zengte a nagy finálét: a jóvátételről pedig, mely a belőle profitáló kormányok erkölcsi talpköve, szó ne essék, különösképpen holmi destruktív vonatkozásban ne essék szó.
Azóta a gazdasági válság anyagi és morális árnyéka áttörte a történelmi fejlődés elé emelt szellemi korlátokat, mondhatnók: korlátoltságokat. Ezer komoly érv hiábavalónak bizonyult annakidején a jóvátételek ellen, milliók kiáltása süket fülekre talált. Am a tények, a nemzeti határok között meg nem álló veszedelmek mégis erősebbeknek bizonyultak a merev és gonosz álláspontoknál. Annrya erőseb-

beknek, hogy ma már a legcsökönnyösebb ellenállók és intranzigensek lettek a „megértés“ apostolai.
Eme újdonsült apostolok élére most Loocker-Lampson, volt angol konzervatív külügyi államtitkár került, aki amerikai újságírók előtt nyíltan helyesen Borah szenátornak, annak a Borahnak, aki Lavalnak alaposan megmondotta Amerikában a véleményét. Loocker-Lampson még tovább is ment. Megállapította, hogy a danzigi korridor nem tartható fenn tovább s hogy mindennemű további jóvátételnek meg kell szünnie.
Ezt a követelést évekkel ezelőtt még forradalmi megnyilatkozásnak bélyegezték. Egy konzervatív képviselőt pedig egyenesen örültnék nyilvánítottak volna, ha ilyen destruktív kijelentéseket tesz. Am ma más idöket élünk. A válság a régi bástyák falait alaposan alámosta. Most már a született vakok számára is világossá lett, hogy innár a világon csak egyetlen jóvátétel lehetséges: a jóvátételek jóvátétele. Vagyis: minden jóvátétel megszüntetése. Hiszen a gazdasági életet nagyjában a jóvátételek áradása mosta alá. A nagy diadal, a nagy gög részegségének megjött a bójtje. Jóvátenni most már valóban csak egyet lehet: a jóvátételt.
Jó, hogy ezt már a Loocker-Lampsonok is tudják és egyre többen fogják tudni, kivéve a Lavalokat és Briandokat. De eme utóbbiakon az idő éppugy át fog lépni, mint azokon az elveken, melyeket most egyre-másra adnak fel egykori zászlóvivők.

VILAG TÜKRE

A washingtoni diplomácia

Laval amerikai látogatása, az európai diplomataék és kormányférfiak washingtoni utazása a washingtoni diplomáciai viszonyok iránt felkelti az érdeklődést.
Washingtonban egész speciális társadalmi élet fejlődött ki, amelynek sem mi köze nincsen az általános amerikai társadalmi élethez. A washingtoni társadalom elsősorban politikával foglalkozik, hiszen Washington egyetlen iparága a politika.
Amerikában tudvalevőleg a nők mindenben vezető szerepet visznek. értheő tehát, hogy a washingtoni politikai bonyodalmakban és társadalmi eseményekben is a nőknek fontos szerep jut.
A washingtoni társadalmi élet másik legfontosabb faktora a diplomáciai kar. A diplomáciai estélyeket különösen szeretik az előkelő amerikaiak. Elsősorban azért, mert a követségek exterritoriális jogai alkoholhoz juttatják őket. A francia követségen nagyszerű pezsgőt szolgálnak fel, a német követségnek a sör estélyei híresek és az új angol követnek első dolga volt, hogy Washingtonba érkezése után a követség borpincéjét, amelyet elődje elhanyagolt, a legjobb berokkal szerelje fel.
Az újságok a követségek belső életéről csak azt írják meg, amit az amerikai külügyi hivatal megenged, de a társaság rovatban azért sokat foglalkoznak az egyes diplomatákkal. Az európai embernek mindenesetre furcsa, hogy Nikaragua, Kostarika, vagy Panama követének nagyobb jelentősége van Washingtonban, mint valamelyik nagy európai állam követének, de ennek az a magyarázata, hogy az amerikai tőke a délamerikai latin államokban óriási összegeket investál és éppen ezért ezeknek az államoknak a képviselői sokkal jobban érdeklik az amerikai nyilvánosságot, mint a távoli európai nagy államok diplomatái.
A társaság rovatban azonban néha politikai vonatkozású intimitásokat is találunk. Így pár szellemes sorban elintézték az amerikai lapok azt a furcsa ügyet, amelyből a washingtoni német követség belső életére lehet követ kezdetni. A követet ugyanis newyorki főkonzullá nevezték ki és helyette követ az első követségi tanácsos lett, ami azt jelenti, hogy a német követségben egy kis belső háboruszkodás zajlott le. Az olasz követ személye azért foglalkoztatja gyakran az újságokat, mert állandóan panaszkodik. Ha Amerika sokezer újságírója közül valamelyik egy rossz szót ír Mussoliniról, az olasz követ már panaszkodik. Mussolini nem nagyon népszerű Amerikában — és az olasz követnek igen gyakran van oka panaszkodásra.
Egészen különös szerepük van azoknak az európai diplomatáknak, akik beházasodtak az amerikai pénzarisztokráciába. Ezeket jobban respektálják mint amerikai kollégáikat általában, mert több pénzük van. A legelőkelőbb közöttük gróf Szechenyi László, akinek a felesége Wanderbild-leány, aki tehát a leggazdagabb. Gróf Szechenyi különben arról is nevezetes, hogy ő a legkonzervatívabb az európai diplomaták között.

Egészen különös módon lett Románia követe Washingtonban Davila román követéségi tanácsos. Nőül vette Baruch szenátorok a lányát és mikor erről táviratilag értesítette a román külügyminisztériumot, a táviratba hiba csúszott és Bukarestben azt hitték, hogy Borah szenátor lánya ment férjhez a szimpatikus Davilához. Miután pedig Borah szenátor az amerikai szenátus külügyi bizottságának az elnöke, Davilából követ lett, mert úgy gondolták, hogy a szenátus külügyi bizottsága elnökének a veje legalább csak követ lehet. Csak a kinevezés után derült ki, hogy nem Borah, hanem Baruch szenátorról van szó és hogy Borah szenátor agglegény és nincs is lánya. Az amerikai lapok társaság rovatában hetekig írtak erről a tévedésről és ez a tévedés egyszerre népszerűvé tette a fiatal követet és a feleségét, aki különben a washingtoni társaságnak egyik legünnepeltebb szépsége...

Felavatták Eisler Mátyás dr. siremiékét

Lélekemelő és megható ünnepségek követte avatta fel a kolozsvári izr. hitközség vasárnap dr. Eisler Mátyásnak, nagy nevű főpappjának sarkóvét. A kegyelet ünnepség alkalmából a tudós főrabbi hívei hatalmas tömegekben zárandokoltak el a temetőbe, hogy egykori tanítómesterük emlékének áldozhassanak.

Rabetz főként a kórus segédletével gyászadalokat énekel, majd dr. Lövy Ferenc marosvásárhelyi főrabbi tartotta meg költői hasonlatokkal teljes, szivbe markoló sarkóvató beszédét. A cédrushoz és a pálmához hasonlított Eisler főrabbit, akinek munkával és eredményekkel terhes nemes élete a pátyi szülői háztól a kolozsvári egyetem tanári katedráján keresztül a legmagasabb királyi kitüntetésig ivelt.

Lövy főrabbi imája után az Országos Iroda nevében dr. Konrad Béla nagyváradi hitközségi elnök róttá le keresetlen és szivből jövő szavakkal kegyeletet a hitközség és a különböző zsidó egyesületek nevében dr. Spitzer József a fájdalom lendületét átítatott, nemesveretű és megindító beszédében áldozott Eisler Mátyás emlékének.

Klein Gyula az Árvagondozó és az árva nevében idézte Eisler Mátyás szellemét.

Majd Klein Elijah, a hitközség rabbi állott a sarkó véle és a rabbi egyesület nevében, mint annak legifjabbik tagja, tálmudi idézetekben gazdag, rendkívül meleg és egyszerűségűben is ékesszó szavakkal magyarázta meg a siremlék szimbolikus jelentőségét.

A hitközség nevében Somogyi Miksa vette át megindult szavakkal a siremléket, majd a főként ajkain felcsendültek az El molé rachamim szivbe markoló akkordjai és Eisler Mátyás siremlékét átadták rendeltetésének, hogy időtlen-időkig hirdesse a nagy pap és kiváló ember emlékeztet.

KÖNYVMOLYOK olcsón vásárolhatók a Lepage antikváriumban. Kolozsvár. Ingyen könyvjegyzék.

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-né több kitűnő recept. A közel 400 oida as, szép kiállítású vászonötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvostályában

Értesítés
Tüzkar következtében részben megrongált halfüstöldénket újból üzembe helyeztük.

Holnapról kezdve mindenütt kaphatók:

aransárgára füstölt
Angol-Büclingjeink

1 darab csak lei 10

Óvakodjék értéktelen utánzatoktól!!!

KALLA
halkonservgyár
TIMISOARA

Telefon 16 - 96

Elmaradt Madgearu és Ioanitescu párbaja, mert szabálytalanok voltak a pisztolyok

Miért kellett volna megverekedni a két nemzeti parasztpárti vezérnek

Bucuresti-Bukarest, november 2. A Ioanitescu és Madgearu közötti affér odáig fejlődött, hogy a segédek tegnap délelőttre pisztolypárbalyban állapodtak meg. A párbaly színhelyén meg is jelent a nemzeti parasztpárt két exminisztere segédekkel együtt, azonban párbajra még sem került sor. Ugyanis Madgearu segédei konstataáltak, hogy a Ioanitescu segédei által hozott fegyverek szabálytalanok és nem felelnek meg az előzőleg megállapított kalibernek. Madgearu segédei erre jegyzőkönyvet vettek fel, amelyben konstataáltak a szabálytalan ságot és az ügyet emiatt felük részé-

ről egyoldaluan befejezettek nyilvánították.

A Madgearu és D. R. Ioanitescu között meghiusult párbaj a lapokban élénk kommentárok tárgyát képezi. Az Adevarul szerint az ilfovi képviselőválasztás balsikere váltotta ki a személyes ellentétet a két nemzeti parasztpárti korifeus között. Egy intézőbizottsági ülésen Madgearu szeméretelt Ioanitescunak, hogy valóságos aláaknáza Ilfov megyét, ezért volt a választáson oly kevés szavazata a pártjának és ezért nem jutott ő sem mandátumhoz.

Hétfő délelőtt Laval Franciaországba érkezett és kijelentette, hogy jó benyomásokkal tért vissza Amerikából

Borah szenátort barátai a jövő évben Hooverrel szemben akarják felléptetni az elnökválasztáson

Párizs, november 2. Az Ile de France ma délelőtt tíz órakor megérkezett Le Havre-ba. Lavalt és kíséretét a pályaudvaron különvonat várta. A miniszterelnök és kísérei elutaztak Párizsba, ahová délután két órakor érkeztek meg.

Laval miniszterelnök megérkezése után a Havas távirati iroda tudósítója előtt kijelentette, hogy jó benyomásokkal érkezett vissza Amerikából. A miniszterelnök hangoztatta, hogy a küldetés, amelyet utjával teljesített, a világra nézve még jelentékeny következzésekkel járhat. Laval Franciaország tekintélyét a nemzeti érdekek védelme mellett mindig a béke megszilárdítására fogja felhasználni.

A newyorki Associated Press munkatársának Laval kijelentette, hogy igen örvend Macdonald választási sikerének. Reméli, hogy az együttműködés Franciaország és Anglia között most még szorosabb lesz. A miniszterelnök kedvező benyomásokkal tért vissza Amerikából. Laval kedden számol be a kormánytanács ülésén a washingtoni eszmecsereéről.

Egyidejű jelentés szerint Hoesch párizsi német nagykövet Laválnak javasolni fogja a jóvátételek revíziójára hivatott

nemzetközi értekezlet zonnal összehívását s olyan közös intézkedések megtételét, amelyek a rövidlejáratu hitelek konszolidálására és az általános pénzügyi nehézségek kiküszöbölésére alkalmasak.

Egyébként a francia külkereskedelmi mérleg passzivitása ez évben szembeutónóbb lesz, mint az elmúlt években. Gazdasági körökben számolnak azzal, hogy az export újabb 25 százalékos csökkenést fog felmutatni az elmúlt évvel szemben, míg a behozatal tovább emelkedik s meg fogja haladni az elmúlt évi 523 milliárd frankot.

A külkereskedelmi mérleg várható egyenlege 14 milliárddal lesz passzív.

Newyork, november 2. Borah szenátor barátai akciót indítottak abban az irányban, hogy a jövő évben Hooverrel szemben az elnökválasztáson felléptessék a szenátort.

Az akció nagy szenzációt keltett Amerikában.

Borah az akcióval kapcsolatban kijelentette, hogy barátai fellépése nagyon megalapozott, de a maga részéről nem sok reményt fűz jelöltetése sikeréhez, mert Hoovert verhetetlennek tartja.

Tizenhat zsidó tagja van az angol parlamentnek

Valamennyi zsidó képviselő a nemzeti kormány listáján került be a parlamentbe. A legutóbbi parlament 15 zsidó tag a közül négy munkáspárti képviselő volt

London, november 2. Az október 27-én lezajlott alsóházi választások alkalmával az angol törvényhozás házába 16 zsidó képviselő került — mint azt az Uj Kelet már közölte — 15 zsidó foglalt helyet. A mostani zsidó parlamenti tagok kivétel nélkül a nemzeti kormánykoalíció listáján kerültek a parlamentbe. A munkáspárt listájára fölvetett zsidók közül egyet sem választottak meg. A munkáspárt eddigi zsidó képviselői közül Emanuel Shinwell, aki tagja volt a Labour-kormányának, Miss

Marion Philips, Michael Marcus és Harry Day ezredes sem térnek vissza az alsóháza.

Négyezerkétszáz szavazattal győzött Herbert Samuel

Nagyra taksálják Sir Herbert Samuel belügyminiszternek és a nemzeti liberális párt vezetőjének erkölcsi sikerét. Samuelre 4287-en szavaztak többen, mint ellenfelére, aki befolyásos konzervatív jelölt volt. A liberális nemzeti párt Sir John Simon által vezetett csoportjának végrehajtó bizottsága Hose Beliska elnököt,

egy zsidót jelölte egy olyan kerületben, amelyet a munkáspárt biztosan a magának hitt. Hose Beliska fölényesen győzött 14.420 szavazattal.

A Samuel-párt zsidó tagjai

A Samuel-párt eddigi zsidó tagjai közül bekerültek az alsóháza James de Rothschild őrnagy, H. L. Nathan őrnagy és Percy H. Harris. Uj zsidó tag: Barnet Janner, Janner győzött a Mosley-párt zsidó jelöltje, Hid Lewis, a híres zsidó boxer fölött. Hid Lewis össze-vissza 154 szavazatot kapott a zsidó Whitechapelben. A Samuel-párt zsidó jelöltjei közül megbuktak: Philip Guedella (Manchester), L. B. Franklin — Sir Herbert Samuel veje — Hackneyben. Megbukott továbbá Hugh Franklin, Sir Herbert Samuelnek unokafivére is, akit a munkáspárt jelölt Howseyben.

Kilenc konzervatívparti képviselő

A konzervatívok közül újjáválasztották: A. M. Samuelt, volt konzervatív minisztert, Samuel Samuel, Isidor Salmon őrnagyot, Sir Philip Sasson, a nemzeti kormány államtitkárát. Ujjonnan választott tagok: H. L. Glückstein, A. M. Lyons, Dudley B. Joel és T. Levy. Legnagyobb többségre tett szert — 33.827 szavazattal — Salmon őrnagy. Samuel Samuel 21.146 és Sir Philip Sasson 16.669 szavazattal győzött. A két eddigi zsidó konzervatív alsóházi tag, Sir Walter de Frece és Samuel Cohen ezuttal nem jelöltették magukat. Megválasztották még M. Blochot Glasgowban konzervatív programmal és még egy zsidó konzervatívparti zsidó jelöltet.

Wedgwood ezredes ellenjelölt nélkül került be a parlamentbe

Nem zsidók közül, akik az eddigi parlamentekben szerepeltek a Palesztina-ügyben, nem került be: dr. Drummond Shiels és Wenworthy ezredes. Ezzel szemben megválasztották ellenjelölt nélkül Josiah Wedgwood ezredes. Howard Bury, acionista-barát nem jelöltette magát.

Megnyitották a jeruzsálemi egyetem téli szemeszterét

Jeruzsálem, november 2. Ünnepélyes kezek között nyitották meg a napokban a jeruzsálemi héber egyetem téli szemeszterét. A megnyitó ünnepségeken az egyetem egész tanári kara, valamint az egyetemi ifjuság is teljes számban vett részt. Dr. J. L. Magnes, az egyetem rektora emelkedett szellemű beszédet tartott a héber egyetem jelentőségéről, jelenéről és jövőjéről. A rektor többek között bejelentette az urológiai intézet megalakulását, amelynek élére Fodor professzort állította az egyetem vezérő bizottsága. Jelentette továbbá, hogy dr. Bodenheimer aszisztensztan a zoológia rendes tanárává nevezték ki.

Magnes dr. ez alkalommal tartózkodott a politikai kérdésekről és csupán nagy vonalakban beszélt a „Cionba való visszatérés" mély értelméről.

Palesztina egy szent és amellet még is tragikus ország. A történelem folyamán minduntalan háborúk és harcok által lett megváltoztatva, alig volt ideje a békét megismerni. De itt csendültek meg a történelem legmagasabb morális és egyéniségeinek hangjai.

Hitler belépése a kormányba a francia-német közeledés minden további lehetőségét megszüntetné. Párizsból jelentik: A lapok mély ellenérzéssel tárgyalják azt a lehetőséget, hogy a német szélső jobboldal belépne a birodalmi kormányba. A Temps hangoztatja, hogy a német-francia közeledés terén ez a fordulat minden eddigi építés szétrombolását jelentené s végleg utját állaná további közvetlen eszmecsereknél.

Meghalt az angol bányászszövetség főtitkára. Londonból jelentik: Cook munkaszervező, a bányászszövetség főtitkára ma reggel múltát után beállott komplikációk következtében meghalt.

Anglia fizet. Londonból jelentik: Az Angol Banknak a Federal Reserve Bank és a Banque de France részéről augusztus elsején nyújtott és október 31-én lejárt kölcsönéből 15 millió fontot Anglia vissza fizetett. Az ötvenmillió fontos kölcsön vissza nem térített részét újabb három hónappal meghosszabbították.

Fizetésektelen lett a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank

Négyszázmillió lej betétet kezel még a fizetésektelen bank. Az intézet aktív, a fizetési nehézségeket a budapesti deviza-kivitel tilalom okozta

Cluj-Kolozsvár, november 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi pénz piac utóbbi eseményeihez most újabb kényszerregezés járul, amelynek be-következése a hétfői napon vált ismeretessé Kolozsváron. Kolozsvár egyik legrégebbi pénzintézete, a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. hétfőn délelőtt fél tizenkettőkor fizetésektelen-ségi kérést nyújtott be a törvényszékhez. A bank már hétfőn reggel nem nyitotta ki pénztárait és az üzletfelek a bezárt ajtókat találták. A bank bezárásának híre óriási feltűnést keltett a városban, mert a pénzintézet a mai válságos időkben is meg tudta tartani pozícióját és általában remélték, hogy a Takarékpénztár és Hitelbank Rt., mint a budapesti Első Hazai Takarékpénztár érdekelt-ségéhez tartozó vállalat, ellent tud állani az egyre súlyosabb rányokat öltő gazdasági válságnak.

A bank részéről hétfőn délelőtt dr. Tusa Gábor ügyvéd, a bank ügyésze jelent meg a törvényszéken, ahol benyújtotta a kényszerregezési kérést. A kérésben a bank bejelenti, hogy tar-tozásait három év alatt 100 százalé-kban kiegyenlíti. Az első évben 16 szá-zalék, a második évben 24 százalé-k, a harmadik évben 60 százalékot fizet ki a bank és a harmadik évben 4 szá-zalékos kamatot is fizet a betétek után.

A kényszerregezési kérést a törvényszék negyedik szekciójához osz-tották be, mely dr. Furnea tanácsel-nök elnöke mellett fogja tárgyalni a fizetésektelen-ségi kérést.

Az Uj Kelet munkatársa hétfőn a délutáni órákban beszélgetést folyta-tott Boacsányi Lászlóval, a pénzinté-zet vezérigazgatójával, aki a kényszer-regezési kéréssel kapcsolatban a kö-vetkező nyilatkozatot adta:

Mi okozta a bank válságát?

— Sajnos, a mai napon a mi pénzinté-zetünk is kénytelen volt a kényszerrege-zési tárgyalások megindítását kérni a törvényszéktől. A bank válságának az az oka, hogy a budapesti deviza kivitel tila-lom miatt budapesti alimentációk hibát-lan lebonyolításában zavarok állottak be. A pénzintézet aktív, saját tőkéje intakt s

késég sem férhet hozzá, hogy a bank a kényszerregezési kérésben foglalt felté-lek mellett ki tudja egyenlíteni hitelezőit. Mig a törvényszék a kényszerregezési ké-rést nem tárgyalja, a bank pénztárai zár-va maradnak. A váltók kiváltására és a folyamatban lévő ügyek lebonyolítására a bank jogügyi osztálya illetékes, mely az intézet székházának Király uccai frontján van elhelyezve.

Négyszázmillió lej betét van még a bankban

— A pénzintézet nehézségeit a pénz-forgalomban beállott általánosan meg-nyilatkozó technikai zavarok okozták. A betétesek hitelmevönásaival szemben az inkasszó a mai viszonyok között rendki-vül nehéz és ehhez hozzájárul az is, hogy

a budapesti pénzellátások megakadtak. A bank kényszerregezése egészen váratlan-ul érte magát a bank igazgatóságát is és éppen ezért a bankban csak most dolgo-zunk a státus összeállításán, amelyet öt nap múlva nyújtunk be a törvényszékhez. A bank betétállománya a múlt évi mérleg szerint 600 millió körül állott, amiből a pénzintézet mintegy kétszázmilliót kifi-zetett.

— A bank teljesen aktív, értékei intak-tak és így minden remény meg van arra, hogy a betéteseket hiány nélkül kifizethet-jük. Bizunk abban, hogy rövid időn belül visszavonhatjuk a kényszerregezési ké-rést és a bank tovább folytathatja zavar-talan működését. Affiliációinknak azt az utasítást adtuk, hogy cselekedjenek leg-

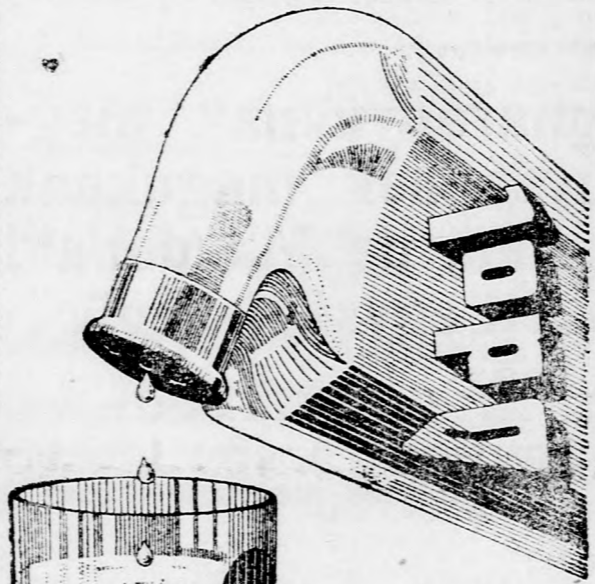
jobb belátásuk szerint.

Eddig tart Boacsányi László nyilatko-zata, melyből nyilvánvalóvá válik, hogy a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank nehézségeit is a betétesek nyugtalansága okozta. A nehézségek közé jutott pénz-intézet, mely évtizedeken át egyik leg-jelentősebb bankja volt az erdélyi pénz-piacnak, 1894-ben alakult, három kolozs-vári bank fuziójából. Az új alakulat fő-résztvényese a Hazai Első Takarékpénz-tár volt, mely ma is jelentős összegeket deponált a banknál. A Takarékpénztár és Hitelbank részvénytőkéje 100 millió lej, mely majdnem teljes egészében van be-fizetve. A banknál érdekeltek között első-sorban a magyar kisebbségi egyházakat érinti súlyosan a kényszerregezés. Ugy a református egyház, mint részben a ka-tolikus státus ezen a pénzintézetben ke-resztül bonyolították le az egyházak és iskolák fenntartására szükséges tran-akciókat. Éppen ezért a Transilvánia és a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank kényszerregezése a magyar kisebbségi élet szempontjából tekinthető az utóbbi évek legszomorúbb pénzügyi eseményé-nek.

A szovjet újra telepít és a kolonisták újra kíván-dorolnak az oroszországi zsidó telepekről

Miért vándorolnak vissza a krimi zsidó telepesek

Moszkva, november 2. A Szovjet-Unió központi végrehajtóbizottsága

Az ODOL rendkívüli hatású fertőtlenítő szer! Tartalmaz, amely a szájbólítés után még órák múlva is hat. **• ODOLT •** ezért a szakemberek a legjobb fogápolószernek nyilvánítják.

legújabb határozata szerint Biro-Bidschan zsidó betelepítését új elvek sze-

rint fogják végrehajtani. A végrehaj-tó bizottság a szavjetnek ama határo-zata értelmében, hogy ezt a területet vagy autonóm zsidó közigazgatással ruházza fel, vagy pedig kialakítják zsidó köztársasággá, úgy intézkedett, hogy 1932-ben négyezer zsidó csalá-dot és háromezer családnélküli férfit vagy nőt fog letelepíteni Biro-Bidschan különböző pontjain. Már el is készítették azoknak a listáját, akik a telepítés szempontjából tekintetbe jö-hetnek. Ukrajnából 1750 családot és 1000 egyedül álló személyt fognak Biro-Bidschanba telepíteni, Fehér-Orosz országból 300 családot és 400 egyedül-állót, Szibériából 25 családot és 150 egyedül álló személyt. A tervek sze-rint a külföldről is 1200 zsidó csalá-dot és 1000 egyedül álló zsidó férfit, vagy nőt akarnak főképben kiképző munkásokként odatelepíteni.

A szovjetkormány hat tagu bizott-ságot jelölt ki, azzal a feladattal, hogy a birodidschani bevándorlás számára dolgozzanak ki megfelelő pénzügyi ter-veket. A szovjetkormány 1932-re kö-rülbelül húszmillió rubelt fog a letele-pítés céljaira folyósítani. A beván-dorló bizottság tagjai között jönevü szakértők és agronomok nevei szere-pelnek: Golde, Bizenko, Teumin és Bergman.

Miért vándorolnak vissza a telepesek?

Moszkva, november 2. Az utóbbi időkben újra 250 zsidó család hagyta el a Krim szigetét és ezzel a vissza-

vándorolt telepesek száma elérte a 4 ezret. Hogy ennek a visszavándorlás-nak mi az oka, arra nézve az Emsz című moszkvai jiddis napilap egyik munkatársa, Salik, a következőket írja:

„A Krimben működő zsidó kollek-tív gazdaságok számára tulontul sok földet utalnak ki. Rendszerint 15—20 hektárt adnak családonként megmüvelésre, a zsidó krimi kollektívák azon ban 25—30 hektárt kapnak, egy ré-szüük 80, sőt 100 hektárt családonként. Minthogy a kollektívák tartoznak a számukra kiutalt egész területet meg-müvelni, kénytelenek voltak idegen munkaerőt igénybe venni, amivel ki-adásaik horribilis módon megnöveked tek, amiből aztán nagy veszteségek ál-lottak elő.”

A zsidó kollektívák tagjainak többsége intenzíven dolgozik, de képtelenek olyan feladatok megoldására, amelyek túlhalad-ják az emberi teljesítő képességet. A cikk író más okot is hoz fel a visszavándorlás-ra, így: az eladósodottságot, a lakás-hiányt, az iskolák, az orvosok és gyógytár-ak hiányát.

Az állami építő szervezetek nem teljesi tették köteleességüket a zsidó kolóniákkal szemben. Ha a zsidó telepeseket meg akar-ják tartani a Krimben — végzi a cikk, — akkor ez csak úgy lehetséges, ha a telepe-seket lakással és egészségügyi felszerelés-sel várják. Azonfelül nem szabad nekik több földet adni, mint amennyit meg-tudnak művelni.

A regáti bankok kilenc-havi részletben akarják a betéteket visszafizetni

A bankok szövetségének kongresszusa memorandumban kérte a visszleszámitolási hitel felemelését

Bucuresti-Bukarest, november 2. A ban-kok szövetsége, amelyhez főkép a regáti közép- és kisbankok tartoznak, tegnap or-szágos kongresszust tartott, amely nagy-számú delegátus részvételével folyt le. A kongresszuson Manoiescu-Strunga, Vlad Aurel, D. R. Ioanitescu, Protopopescu és Coanda elnök beszéltek. Hangsúlyozták, hogy minden eszközzel helyre kell állítani a bizalmat a bankok és a betétesek kö-zött és a kormánynak, valamint a Banca Nationalának mindent el kell követnie a bankok helyzetének javítására és biztosí-tására. A kongresszus határozati javas-

latot fogadott el, amelyben konkrét inté-zkedéseket követelnek a kormánytól és a Nemzeti Banktól. A határozatot ma reg-gel küldöttség vitte a pénzügyminiszter-hez, valamint a Banca Nationala igazgató-ságához.

Az országos bankszövetség küldöttsége ma délelőtt 10 órakor megjelent Argeto-ianu pénzügyminiszternél, majd Manoiescu-cunál, a Banca Nationala kormányzójánál és átnyújtotta a tegnapi kongresszuson hozott határozati javaslatot. A kongress-zus e javaslatban követeli a Nemzeti

Bank visszleszámitolási hitelének feleme-lését és a bankok működésének minden eszközzel való támogatását.

A kongresszus ma délelőtt folytatta ta-nácskozásait és Manoiescu-Strunga refe-rátuma alapján megvitatta a mezőgazda-sági adósságok problémáját a bankok egzisztenciája szempontjából.

A kongresszus elhatározta, hogy ha a memorandumra kielégítő választ nem kap, határozatlanlag kimondják, hogy bizo-nyos minimumot kivéve, a további betéte-ket kilenc havi részletben fizetik ki.

A ma egyik legfontosabb kérdé-sére ad választ

Az Ifjúság nemi problémái

Dr. Tótsiz Béla most megjelent könyve

Főbb fejezetei: A természetéről termézetest. A boldogság nehéz utja. Amikor a gyermekből ember lesz. Kétféle érettség. A hazug kísértet. A megérkezett szerelem. Mit kell tenni? A kétféle felelősség. Ujra szerelem. Pszichoanalízis és szerelem. Freud és Marx. A szerelem szabadsága. Egyneveltség és többneveltség. Itél a társadalom. Szűz-e vagy ártatlan? Kit válasszunk? A lelkiismeret házassága. Hideg-e a nő? A „kanyas kérdés”.

♦♦

Mindkét nemhez tartozó serdülő ifjakon kívül a szülők és pedagógusok is okvetlenül olvassák el ezt a tartalomhoz méltó külső köntösben megjelent könyvet.

UJ KELET könyvosztálya CLUJ

Kérem részemre postafordultával megküldeni: **Dr. Tótsiz: Az ifjúság nemi problémái** könyvet, portómentesen, 85 lej utánvétellel.

..... név

..... pontos cím

Uj kémiai vivmány ócska szörmebundák (bontatlanul) divalos nutria barnára festhetők CZINK-nél

egy olyan kerületben, párt biztosan a magáé-iska fölényesen győzött bséggel.

amuel-párt zsidó tagjai

ddigi zsidó tagjai közül házba James de Rot- L. Nathan őrnagy és Uj zsidó tag: Barnett zsidó tag: Mosley-párt Lewis, a híres zsidó Lewis össze-vissza 154 a zsidó Whitechapel- t zsidó jelöltjei közül Guedella (Manches- in — Sir Herbert Sá- neyben. Megbukott to- klin, Sir Herbert Sá- re is, akit a munkás- en.

konzervatívpartí kép-

közül újjáválasztották: t konzervatív minisz- elt, Isidor Salmon ő- Sasson, a nemzeti kor- Ujonnán választott stein, A. M. Lyons, T. Levy. Legnagyobb t — 33.827 szavazat- n őrnagy. Samuel Sa- Philip Sassoon 16.669 győzött. A két eddigi lsóházi tag, Sir Wal- uel Cohen őrnagy ez- magukat. Megválasz- hot Glasgowban kon- l és még egy zsidó hó jelöltet.

od ezredes ellenjelölt került be a parla-

akik az eddigi parla- ek a Palesztina-ügy- dr. Drummond Shiels les.. Ezzel szemben njelölt nélkül Josiah Howard Bury, a cio- tette magát.

ifították egyetem téli szterét

ber 2. Ünnepeyes ke ak meg a napokban egyetem téli szemesz nepszerűségeken az egye- a, valamint az egye- számban vett részt. az egyetem rektora beszédet tartott a hé- égéről, jelenéről és bbek között bejelen- tézet megalakulását, r professzort állítót- lő bizottsága. Jelen- dr. Bodenheimer asz- rendes tanárává ne-

lommal tartózkodott ol és csupán nagy „Cionba való vissza- ol.

zent és amellet még történelem folyamán és harcok által lett deje a békét megis- tette meg a történe- ráis és egyéniségei-

kormányba a fran- inden további lehe- Párizsból jelentik: ésszel tárgyalják azt német szélső jobb- almi kormányba. A gy a német-francia fordulat minden ed- ását jelentené s vég- bi közvetlen eszme-

oi bányászszövetség jelentik: Cook mun- vetség főtítkára ma állott komplikációk

donból jelentik: Az ural Reserve Bank részéről augusztus któber 31-én lejárt ontot Anglia vissza- llió fontos kölcsön- észét újabb három ifították.

„Ideje, hogy a zsidóság önmaga jövőjére és boldogulására is gondoljon“

Dr. Manfred Reiffer országgyűlési képviselő megrázó erejű beszéde a vasárnap esti donista mitingen. Silberbusch professzor a zsidóság gazdasági válságának okairól

Tegnap volt a Balfour-deklaráció tizennegyedik évfordulója

Cluj-Kolozsvár, november 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A zsidóság jelenlegi helyzetének okairól és kilátásairól beszéltek a Keren Hajjeszód Kolozsváron tartózkodó delegátusai vasárnap este az Ipar-kamarában megrendezett donista mitingen. A kamara díszterme zsúfolásig megtelt ez alkalommal az érdeklődőkkel. Különös érdekeséget kölcsönözött a mitingnek a zsidó szellemi élet két, a kolozsvári zsidóság előtt ismeretlen képviselőjének: dr. Manfred Reiffer országgyűlési képviselő és Gerber kiváló lengyel-zsidó történelemtudósának jelenléte.

Silberbusch professzor a zsidóság problémáiról

Az elnökölő Jakobi Emil dr. bevezető szavai után elsőnek Julian Silberbusch professzor, a delegáció vezetője szólalt fel.

— A zsidóság — mondotta — sokkal intenzívebben érzi meg a gazdasági válságot, mint a többi népek. A zsidók nem juthatnak szóhoz a gazdasági élet alapvető ágaiban, a termelési folyamatban. A zsidó egzisztenciák a gazdasági élet felületén vannak elhelyezkedve, ahol a megválasztás sokkal tragikusabb, már csak azért is, mert az államok gazdasági antiszemitizmusa is fokozza a nyomort és a nélkülözést. A zsidó népi organizmus mai formájában és elhelyezkedésében beteg. A galut zsidósággal szemben gyakorolt jótékonyági tevékenység hiábavaló szemelvény a gazdasági életben. Az amerikai zsidóság 25 millió dollárt folyósított a kelet-európai zsidó inség enyhítésére és ez a horribilis összeg sem segített. Ha ezt a pénzt a palesztinai építómunkára fordították volna, úgy ma 500 ezer új zsidó élhetne Palesztinában konszolidált gazdasági viszonyok között. Igen jól állapította meg Weizmann, hogy az államok két csoportba oszthatók a világon: ahol a zsidók nem maradhatnak és ahová a zsidók nem mehetnek. A zsidó tömegek számára Palesztina marad az egyetlen kiút.

Manfred Reiffer megrázó exozéja

Felfokozott érdeklődés közepette emelkedett ezután szónoklásra Manfred Reiffer dr., a kiváló bukóvári zsidó képviselő. Reiffer magával ragadó szuggesztív erejű szónok, aki gondolatokban és képekben gazdag beszédét az előadóművészet leghatásosabb eszközeivel tudta valóságos élménnyé fokozni. Azzal kezdte, hogy a véges emberi akaraton túl a történelem vastörvényei érvényesülnek népek sorsánál, akik a bűnöknek a reflexe, amelyek a zsidó népi diplomácia a népek boldogulásával szemben elkövetett s amelyek a világháború véres mézárásában kulináltak. Egy hazugsággal akarták az ördöklés végén 30 millió ember pusztulásának borzalmas képét takargatni. Azt mondták: ez a háború az elnyomott népek felszabadulásának háborúja volt. A következmények bizonyították, hogy a diplomaták és tábornokok bűnös eszközei voltak csupán azoknak az anyagi érdekeknek, melyek a világháborúban összecsaptak. A békekötés után mindenütt felütötte fejét a reakció. Európában a jobb, Oroszországban pedig a baloldali terror.

A zsidóság két malomkő között

Hatmillió nemzeti szocialista szavazott Németországban a zsidók pusztulására. Mindenütt, amerre csak az ember körülnéz, újabb akadályok, újabb terror, újabb elnyomás fojtogatja a zsidóság életterét. Oroszországban kihalás előtt áll az a két és félmillió zsidó tömeg, amely a zsidóság krémjét alkotta és amely Achad Hamon, Csernychoskyn, Gordonon és Bialkin kezdve, Sokolowon és Weizmannon folytatva, a legkiválóbb vezéreket adta a zsidó népeknek. Válaszut elé van állítva a világ: jobb, vagy bal? E két ütközőpont között pedig napról-napra mindinkább felmorzsolódik a zsidóság élettereje. Aristoteles állapította meg még annak idején, hogy kétféle ember működik közre a gazdasági életben. Az egyik közvetlenül a természeti kincsek feldolgozásából él, a másik ezeknek közvetítéséből. Az első kategóriához tartozó közvetlen és eleven kapcsolatban van a kincsekkel, az utóbbiak azonban az emberekre vannak utalva. Mi, donisták, már harminc évvel ezelőtt meg-

mondottuk, hogy a zsidóság galutélete homokra épül fel. S el fog jönni az idő, midőn az európai államok le fogják rázni magukról a gazdasági test pórusaiban elhelyezkedett zsidóságot.

Az antiszemitizmus köt kövön nem hagyott

Hiába volt mindaz, amit a zsidóság a gazdasági életben, a kulturában, a civilizációban az egyes népeknek nagylelkűen adományozott. Mindenütt gyűlölettel találjuk magunkat szemben. És ez az atmoszféra különösképpen megnehezíti számunkra a donista politikát, amely bizonyos tekintetben az európai közhangulatra is kell hogy támaszkodjék. A békekötés idejében hangzottak nagy elvek semmivé foszlottak a valóságban. A Népszövetség nem tudja a népek önrendelkezési jogát és a kisebbségi jogokat megvédeni. Nézzük csak meg a romániai zsidóság helyzetét. Állami hivatal teljesen hozzáférhetetlen egy zsidó számára. Mintha mi letünk volna a korrupció és nem azok, akik a Monitorul Oficialtől milliókat sikkasztottak, vagy azok, akik az állam milliárdos petróleumföldjeit elköttyavetették. Az antiszemita gazdaságpolitika köt kövön nem hagyott ott, ahol még néhány esztendővel ezelőtt zsidó egzisztenciák

százai és ezrei találtak elhelyezkedést.

A megkapó szépségű beszédet Reiffer dr. a cioni gondolat apoteozisával fejezte be. A zsidó proféták eszméi, gondolatai, tanai megváltoztatták a multban is a fejlődő emberiség erkölcsi arculatát. Az emberiség ma tévován áll a pusztulás vulkánjának kráterjében, új profeciára vár. Ez a profécia Cion földjéről kell hogy induljon. A zsidó nép, amely az egész világgal szemben oly pazar bőkezűséggel ajándékozta el kincseit, önmagát is fel kell hogy emelje végül. Jelentételembebb és fiatalabb népek szolgáltatták az utóbbi évszázadokban az összetartás és az energia csodálatos példáit. Szégyenteljes volna, ha mi, zsidók, az emberiség tanító-mesterei, más népektől kellene megtanulnunk azt, hogy mivel tartozunk önmagunknak s ezen keresztül az egész emberiségnek.

A viharos tetszéssel fogadott beszéd után Gelber professzor szólalt fel, aki a Balfour-deklaráció évfordulójának jelentőségét méltatta. Dr. Weisz Jenő, a kolozsvári helyi csoport elnöke emlékezett meg ezután a Balfour-deklarációról. Végül határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a kolozsvári zsidóság a Balfour-deklarációban tett ígéretnek beváltására hívja fel az angol kormányt.

A konzervatívok számarányuknak megfelelő képviseletet követelnek maguknak az új angol kormányban, de Macdonald ragaszkodik a nemzeti egységjellegű kabinethez

November 10-én nyílik meg az új parlament. Loocker-Lampson volt angol külügyi államtitkár a jövátételek megszüntetését követeli

London, november 2. Macdonald formális lemondásra hívta fel miniszterterátsait abból a célból, hogy a kormány rekonstrukciójánál teljesen szabad keze legyen. A miniszterelnök a vasárnapot Chequersben töltötte. Hétfőn visszatér Londonba s közzé teszi a kormány átalakítására vonatkozó elhatározását. A lapok szerint Macdonald a kincstári kancellárságot Baldwinak fogja felajánlani. Két mandátum sorsa még mindig ismeretlen. A londoni egyetem konzervatív törvényhozó választott. Ezzel a kormányt támogatók száma 554 lett, az ellenzéké 59.

Újabb jelentés szerint az angol kormány rekonstrukciója a parlament ünneplés megnyitása előtti időpontban várható.

A parlament november 10-én hallgatja meg a királyi trónbeszédet. A lapok szerint a konzervatívok számarányuknak megfelelő képviseletet követelnek maguknak a kormányban, de Macdonald ragaszkodik ahhoz, hogy a kabinet nemzeti egység jellege megmaradjon. Ezzel egyidejűleg politikai körökben valószínűnek tartják, hogy a buzára 33 százalékos érték-válmot fognak bevezetni. Egyébként az új alsóházban a hadsereg és a haditengerő-

szet köréből 88 katonaképviselő tagja van.

Henderson kijelentette, hogy nincs szándékában lemondani a leszerelési világhkonferencia elnöki tisztéről, melyre a népszövetségi tanácstól egyhangú megbízatást kapott.

London, november 2. Loocker-Lampson konzervatív képviselő, volt külügyi államtitkár amerikai újságírók előtt nyilatkozott Borah amerikai szenátor kijelentéseiről és a lengyel korridorról. Hangzottak többek között, hogy Lengyelországnak történelmi multjára visszagondolva nagyobb mérséklettel kellene a kérdést tárgyalnia. Rámutatott arra, hogy a Lengyelország őszinte barátja. Azon kevés angolok közé tartozik, akik lengyelek oldalán a lengyel légióban harcoltak s csak a lengyelek érdeke vezeti nyilatkozatánál. Szerinte a békeszerződés lengyel korridorra vonatkozó intézkedései állandó nyílt sebként veszélyeztetik az európai békét s ezért bele kell törődni a békés revízióba. Végül leszögezte azt az álláspontját, hogy az elpusztított területek helyreállítási költségei máris megtérítettek és így mindennemű további jövátételnek meg kell szünnie.

A nagyváradi rendőrség betiltotta Petringenaru munkanélküli akcióját

Ghica prefektus kijelentette, hogy a vaspárdista-kongresszus nem lesz megtartva

Oradea-Nagyvárad, november 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy Petringenaru képviszmester, aki egyszemélyben a vaspárdista vezére is, népgyűlést hívott össze a nagyváradi tüzöltő lakत्या udvarára. A népgyűlést Fodor rendőrigazgató azonnal betiltotta. Petringenarunak ennek ellenére is sikerült a közérdeklődés középpontjába felverekednie magát.

Ma délután egy újságíró felkereste Ghica nagyváradi prefektust, aki többek között azt üzentte a város lakosságának, hogy amíg ő helyén áll, addig nem tűr el sem jobb sem baloldali kilengéseket.

Az újságíró megemlítette, hogy a város lakossága körében általános fel-tűnést kelt, hogy Petringenaru igen sür-nün látogatja meg a prefektust és állítólág hosszas tárgyalásokat folytat

vele.

A prefektus ingerült hangon válaszolt az újságíróknak:

— Petringenaru tendenciózusan felhasználja a vele folytatott beszélgetéseket, amelyeket kizárólag a munkanélküliség ügyét érintik.

— Nem találja különösnek prefektus ur — mondotta erre az újságíró —, hogy amikor az Ön elnöklete alatt egy bizottság áll a munkanélküliség ügyének szolgálatában, akkor Ön egy ilyen kalandorral tárgyal?

A prefektus kijelentette, hogy ezek a hírek nem fedik a valóságot és ő maga tudja a legjobban, hogy Petringenaru veszedelmes kalandor. A választások során, amikor még nem volt prefektus, ő volt az, aki figyelmeztette a hatóságokat Petringenaru veszedelmes agitációjára, amelyet a falvakban fejtett ki.

A továbbiak során ismételtel megnyugtató kijelentéseket tett a lakosság számára és kijelentette, hogy mihelyst politikai jeleget ilt Petringenaru akciója, a legenergikusabban fog fellépni ellene.

A november 12-re kitűzött borsai per tárgyalásának, illetve a vaspárdista kongresszus ügyében kijelentette a prefektus, hogy a Vaspárda kongresszusa nem lesz megtartva.

„A király a hazugsággal ült le egy asztalhoz“ — írja az Universul

Vajda Sándor a kamarilla ellen hadakozott Gyulafehérváron. Kik az igazi regionalisták?

Bucuresti-Bukarest, november 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti parasztpárt alsófehérmegyei szervezete vasárnap tartotta meg Gyulafehérváron nagy érdeklődéssel várt kongresszusát, amelyen a pártvezérek közül Vajda Sándor, Pop Csicsó István, Popovics Mihály jelentek meg. Vajda Sándor megszabásu és igen érdekes politikai expozét tartott, melynek során többek között a következőket mondotta:

— Mielőtt ideutaztam volna, megkérdeztem Maniutól: mit mondjak én az új gyulafehérvári választóinak? Miért nem jött el közéjük. Maniu azt üzentte, hogy teljes szívével és lelkével itt van a kongresszuson és továbbra is hű katonája akar maradni a nemzeti parasztpártnak. A vezetésben azonban nem vállalhat szerepet és meg van rá az oka, hogy miért.

Vajda Sándor ezután a politikai helyzetről beszélt s a kormányt támadta. Az uralkodó nem tehet semmit, mert egy kamarilla veszi körül. Inkább jöjjenek a liberálisok, mert őket el fogjuk kergetni, úgy, ahogy elkergettük három évvel ezelőtt. Végül a regionalista vádakat utasította vissza Vajda Sándor.

— Nem mi csináltunk regionalista politikát, hanem a régi királyság. Az igazságügyminisztérium 376 tisztviselője között egyetlen erdélyi van, az is gépirónó. A semmitűszék 76 tanácsosa közül mindössze heten erdélyiek 72 erdélyi táblabíró között 50 regáti van. A törvényszéki bírák között sem jobb a helyzet. 197 regáti boró működik Erdélyben, ezenfelül 87 erdélyi és 43 kisebbségi bíró van. Ugyanígy a járásbíróknál: 138 regáti, 79 erdélyi és 78 kisebbségi.

Pop Csicsó István beszélt ezután, majd Popovics Mihály szólalt fel. A volt pénzügyminiszter szerint a nemzeti parasztpártot eltávolították a hatalomról abban a pillanatban, amidőn már kidolgozta terveit és megszerezte az eszközöket is a mezőgazdasági tartozások rendezéséhez, a válság enyhítéséhez.

A király a hazugsággal ült le egy asztalhoz

Bucuresti-Bukarest, november 2. Stelian Popescu volt igazságügyminiszter lapja: az Universul mai számban feltűnést keltő vezércikket közöl, amelynek címe: „A király a hazugsággal ült le egy asztalhoz“! A lap élesen támadja a kormányt és a kamarillát.

Rendkív

Cluj-Kolozsvár let tudósítójától. A zsidóság jelenlegi helyzetének okairól és kilátásairól beszéltek a Keren Hajjeszód Kolozsváron tartózkodó delegátusai vasárnap este az Ipar-kamarában megrendezett donista mitingen. A kamara díszterme zsúfolásig megtelt ez alkalommal az érdeklődőkkel. Különös érdekeséget kölcsönözött a mitingnek a zsidó szellemi élet két, a kolozsvári zsidóság előtt ismeretlen képviselőjének: dr. Manfred Reiffer országgyűlési képviselő és Gerber kiváló lengyel-zsidó történelemtudósának jelenléte.

A bilincsekbe kötött és rendkívül fáradt emberben nem ismert kereskedelmi tevékenység, aki augusztusban a kolozsvári hadseregben

Borz

Fegyver

Cluj-Kolozsvár let tudósítójától. A zsidóság jelenlegi helyzetének okairól és kilátásairól beszéltek a Keren Hajjeszód Kolozsváron tartózkodó delegátusai vasárnap este az Ipar-kamarában megrendezett donista mitingen. A kamara díszterme zsúfolásig megtelt ez alkalommal az érdeklődőkkel. Különös érdekeséget kölcsönözött a mitingnek a zsidó szellemi élet két, a kolozsvári zsidóság előtt ismeretlen képviselőjének: dr. Manfred Reiffer országgyűlési képviselő és Gerber kiváló lengyel-zsidó történelemtudósának jelenléte.

zsinon Kearin... öreget és végül... vónoshelyeket, ... órákban má... em messze a... dtól Szinon K... pett, melyben... fel b... or hangosan... szolította báty... keresgélni kez... égül megtalálta... öreg cukorka... ospart kiépít... a holtestet fe... ngott, melyből... inon Kearin... tt, ahol Moho... önknek tett a... oleanu detektiv... re sietett, ahol

OLL GUM

Hazahozták Kolozsvárra Lőrinczy Mózes bankigazgatót

Rendkívül titkoszossággal kezelik a letartóztatott bankigazgató ügyét a kolozsvári ügyészségen. A hajnali órákig tartott Lőrinczy Mózes kihallgatása. Feleségét sem engedik be hozzá

Cluj-Kolozsvár, november 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt távirat érkezett a sorocai rendőrségtől Kolozsvárra, amely arról adott hírt, hogy az orosz határszélén letartóztatott Lőrinczy Mózes bankigazgatót november 5, vagy 6-ika után hozzák csak Kolozsvárra, mert az orosz-román vegyes bizottság, mely Lőrinczy szökésének körülményeit tett volna hivatalosan megállapítani, ezeken a napokon ül össze Sorocában. Így Lőrinczy érkezését november 10-e előtt aligha várhatták Kolozsvárra, mert a hatalmas távolság több napos utazást vesz igénybe. Annál nagyobb meglepetést keltett Kolozsváron az a hír, hogy

vasárnap este Lőrinczy Mózesét Kolozsvárra szállították.

Az esti személyvonattal a kisenevi rendőrségi felügyelőség két titkosrendőre szállt le a kolozsvári pályaudvaron.

Társaságukban egy sovány, magas, hajlottható fiatalember volt, aki rendkívül rossz állapotban levő, az orosz hadseregben viselt szürke katonazubbonyt viselt.

A bilincsekbe vert, teljesen lerongyolódott és rendkívül szárnalmas benyomást kelte emberben az állomás épületében senki nem ismerte fel Lőrinczy Mózesét, a kereskedelmi Hitelintézet volt aligazgatóját, aki augusztusban olyan különös körülmények között távozott el Kolozsvárról

A detektívek kocsin egyenesen az ügyészségre szállították a letartóztatottat.

Az ügyészségen a szolgálatot teljesítő tisztviselő a börtön 38-as számú cellájában helyezte el a bankigazgatót. A két detektív ezután Hatiegan rendőrkezesnek és Filipescu vezetőügyésznek tett jelentést Lőrinczy hazaszállításáról.

Hétfőn az ügyészségen a legnagyobb titkoszossággal mellett kezdték meg Lőrinczy Mózes ügyében a hónapokkal ezelőtt megszakított vizsgálat folytatását. Az ügyészség

a Lőrinczy-ügy számos szereplői közül senkit nem értesítettek

az Oroszországból regényes uton visszakerkezett bankigazgató megérkezéséről és a kora délutáni órákig sem Lőrinczy Mózesné, sem Györi Győző, a bankigazgató apósa nem tudtak a váratlan eseményről.

Délután fél 3 órakor Pastia vizsgálóbíró zárt ajtók mögött kezdte meg Lőrinczy Mózes kihallgatását. Rendkívül feltűnő, hogy

ugy az ügyészségen, mint a rendőrségen a Lőrinczy hazakerkezésével megkezdődött vizsgálatot olyan titkoszossággal kezelik,

amelyre az utóbbi években talán még nem is volt példa. Pastia vizsgálóbíró, aki minden esetben készséggel ad információkat

az általa folyamatba tett vizsgálatokról, ez alkalommal udvarias formában az újságírók tudomására adta, hogy nem szolgálhat felvilágosítással. Hasonlóképpen nyilatkozott Hatiegan Simon rendőrkezes is.

Hétfőn délután az ügyészség folyosóján megjelent Lőrinczy Mózesné, aki magánforrásból értesült arról, hogy Lőrinczyt Kolozsvárra hozták. Lőrinczyne étet és meleg ruhát hozott lerongyolódott férjének, amit a fogházőrök átvettek ugyan, de Lőrinczyne férjével nem beszélhetett.

— Engem nem értesített senki — mondotta munkatársunk kérdésére Lőrinczyne — és egyáltalában az egész idő alatt, míg az uram távol volt,

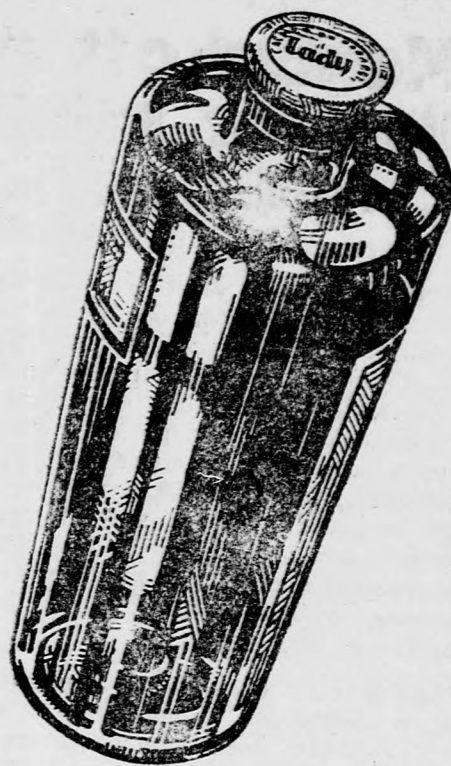
a vizsgálat egyetlen fázisáról sem informáltak.

Most is egyik ismerősöm mondta meg, hogy az uram itt van és idejöttem, hogy valamit hozzak neki.

A vizsgálóbíró nem engedte meg, hogy beszéljek vele.

Csak egy percet láttam, amikor bevezették a vizsgálóbíróhoz.

Pastea vizsgálóbíró a késő éjszakai órákban még mindig folytatta a bankigazgató kihallgatását. Lapzártakor a kihallgatás még tart és előreláthatólag Lőrinczy csak a hajnali órákban fejezi be vallomását.

Ezen üveg külsején a fenti címke látható

Az üvegcsé a tiszta és tömény Lady kölnivizet tartalmazza

HA kölnivizet vásárol, azt akarja, hogy teljesen legyen elégedve.

A Lady parfüméria egyszerű, lepecsételt üvegcséket hoz forgalomba, amelyek készítményeit: a Jockey Club, Perle de Paris, Rouge et Noir és a Parisienne kölnivizet tartalmazzák. Kérje e lezárt üvegcséket, nem kerülnek többé, mint a kimerve eladott kölniviz és bizonyos lehet afelől, hogy Lady kölnivizet éppen olyan tiszta és tömény állapotban vásárolt, mint ahogy az a gyárat elhagyta.

Jockey-Club — Perle de Paris
Rouge et Noir
Parisienne distillées par

Lady

Borzalmas rablógyilkosság történt vasárnap éjjel a kolozsvári külvárosban

Legyilkolták Kearin Ibrisz mohamedán vallású uccai árust. Biztos nyomon folytatja a nyomozást a kolozsvári rendőrség

Cluj-Kolozsvár, november 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári külvárosban ismert alakja volt Ibrisz Kearin 55 éves cukorkás. A jugoszláv állatvaló, mohamedán vallású uccai árus öccsével, fiával és leányával együtt már évek óta él Kolozsváron. A család feje, Ibrisz Kearin endes és békétűrő ember volt, aki soha nem járt kocsimba és minden este már rán hazatért a családjához.

Az Ibrisz-családnak éppen ezért feltűnt, hogy vasárnap éjjel az öreg cukorkaárus nem jött haza rendes időben a Kriza uccára lakásba. A család tagjai keresésére mentek és még az éjjeli órákban bejárta az összes kerületi rendőrségeket, ahol a hitben, hogy a cukorkaárus valahol a rendőrséghez került. A rendőrségi kapitányságokon hiába keresték őregét, mire Szinon Kearin, az árus öccse a kajántói ut kanyarulatánál a Szamos hid felé tartott. Itt volt az árusító bódéja, amelyet hétköznapon 6-ig, vasárnap 8-9 óráig tartott nyitva.

Szinon Kearin a Szamosparton kereste őregét és végigjárta az összes közeli ivánoshelyeket, amelyek azonban a hajnali órákban már mind zárva voltak. Nem messze a Dermata gyári vasúti állomásánál Szinon Kearin egy török fezzel, melyben megdöbbenve ismerte fel bátyja sapkáját.

Ő hangosan kiáltozni kezdett és megszólította bátyját, majd kétségbeesetten keresgélgni kezdett a Szamosparton. Ekkor megtalálta a halott Ibrisz Kearint. Az öreg cukorkaárus holtteste a szamosparton kiépített kőpartján feküdt a holttest fején hatalmas seb támadt, melyből még patakzott a vér.

Szinon Kearin azonnal a rendőrségre ment, ahol Moholeanu inspekciónak detektívnek tett a felfedezéséről jelentést. Moholeanu detektívfőnök azonnal a helyszíni sietett, ahol megkezdte a helyszíni

vizsgálatot. A kora hajnali órákban már Colfescu ügyész és Hatieganu rendőrkezes is megjelentek a helyszínen és megkezdtek a nyomozást.

A hivatalos orvosi vizsgálat megállapította, hogy Kearint egy tompa tárgyjal ütötték le. Az első ütés az arcát érte és betörte a szerencsétlen öregember alkapsát. Utána a koponyára sujtottak hatalmas ütessel s ez az ütés idézte elő a halált.

A rendőrség a család tagjainak kihallgatásával kezdte meg a nyomozást a rejtélyes gyilkosság tettesének felkutatására. A helyszíni vizsgálat megállapította, hogy a parttól tizenhét méternyire kezdődött meg a dulakodás a gyilkos és áldozat között. A frissen hullott havon dulakodás nyomai láthatók és

a kis letaposott körtől vércseppek vezettek a szamospartig, ahonnan a vízbe akarták dobni a holttestet.

A test azonban megmaradt a parton, mely itt a Szamosba nyulik és mintegy félszemetet képez.

A gyilkos ezután elmenekült. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy Kearinnál 4000—5000 lej készpénz lehetett, ami a hulla megtalálásakor a pénztárcájából hiányzott.

Minden jel arra mutat tehát, hogy rablógyilkosság esete forog fenn.

A hétfői nap folyamán a rendőrségen Hatieganu Simon rendőrkezes és Colfescu ügyész folytatták a rejtélyes gyilkosság ügyében a kihallgatásokat. A központi rendőrség épületében kihallgatáson jelentek meg az összes kolozsvári török uccai árusok, akiket sorban hallgattak ki. A rendőrségnek ma már komoly gyanui vannak egy bizonyos irányban és a rendőrség kihallgatásai hétfőn egész éjjel át tartottak. A vizsgálat számára rendkívül fontos volt az az információ, mely szerint a délelőtti órákban két törökfezes ember az egyik menetjegyirodában külföldre szóló vasúti jegyet váltott.

A vizsgálat eddigi eredményei arra mutatnak, hogy a gyilkos hamarosan a rendőrség kezére kerül.

Meg akarták szöktetni a kommunista monstre kémkedési-per vádlottait?

Szerdán tárgyalja a legfőbb katonai semmitőszék a kémek fellebbezését

Bucuresti-Bukarest, november 2. Szerdára tüzte ki a legfőbb katonai semmitőszék a szovjetkémkedéssel vádolt Aradi Viktor és társainak fellebbezési tárgyalását. Mint ismeretes, a bukaresti hadbíróság a per harminchat vádlottját súlyos börtönbüntetésre ítélte el. A katonai hatóságok rendelkezése a vádlottaknak megtiltották, hogy hozzátartozóikkal érintkezzenek. Erre az intézkedésre állítólag az szolgáltatót okot, hogy a romániai kommunista szervezetek előkészületeket tettek a vádlottak megszökésére.

A Cuventul szerint ezzel kapcsolatosan feltűnéskeltő adatok birtokában vannak a katonai hatóságok. Széleskörű terv volt kidolgozva, amely csak a megvalósítás kedvező időpontját várta. A hatóságok rájöttek arra, hogy a vádlottak őrizete az

utóbbi napokban meglazult, néhány órányas felületessége folytán. Rájöttek arra is, hogy a hadbíróság ítéletének indokolásában feltűnést keltő sajtóhírek csuszta be, amelyek könnyen okot szolgáltathattak volna arra, hogy a legfőbb semmitőszék a vádlottak egy részét felmentse.

Óriási mértékben csökkentek a bankbetétek Amerikában. Newyorkból jelentik: A Guaranty Trust Co., a Chase National Bank és a National City Bank, Newyork legnagyobb pénzüzeteteinek betétállománya az év első felében 164.6 millió dollárral, júliustól szeptember végéig pedig újabb 377 millióval csökkent. A nagybankokat a bizalmi válság kevésbé súlyosan érintette, mint a kisebb vidéki bankokat.

a világmarka megóvja Önt a nemzeti betegségektől.

OLLA GUM

Megbukott a német sörkirály, Piscator színházának mecénása

A legujabb német pénzügyi botrány. Negyvenmillió veszteség egy napon

Berlin, november 2. A német birodalom legnagyobb sörgyára, a Schultheiss-Patzenhofer társaság, huszonnégy óra alatt abban a kellemetlen meglepetésben részesült, hogy felügyelő bizottsága kerek negyvenmillió veszteséget volt kénytelen bevallani. A társaság alaptőkéje hetvenötmillió, tehát annak a fele elveszett. Nagy a botrány, mert a kárt valahogy jóvá kell tenni. Mindez pedig azért történt, mert Katzenellenbogen ur, a vezérigazgató korlátlan ura akart lenni a Schultheiss-társaságnak.

Mindenható sörkirály, ahogyan az ilyen nevezetes személyiség a regényekben meg van örököltve.

Félig-meddig, ha nem is a földkerekség, de legalább is Berlin közéletének ura, sok tekintetben irányítója. És sok minden más hasonló irányban mecénás, nyíltan és titokban, nyíltan például a nemzeti érdekek istápolója és titokban a kommunista színház pénzdója.

Ez a különös nevű ember valóban nem közönséges uton emelkedett a sörkirályok hatalmas családjába. Kétségkívül vannak kiváló kereskedői képességei és bizonyára más körülmények között is vagyont tudott volna gyűjteni. Katzenellenbogen a szerencse fia, vagy legalább is a szerencse fia volt hosszú esztendő-kön keresztül.

amihez csak nyult, arannyá változott, minden vállalkozása a szerencse szárnyain emelkedett a magasba, a vagyona mindjobban gyarapodott, talán maga sem tudja, hogy hogyan.

Kezdte mint apró szeszgyáros, a birodalom keleti részén és folytatta a háború-előtti nagy fellendülés idején és később az inflációs korszakban mint a pénz-zavarba jutott gyárak s vállalatok összevásárlója. Ostwerke címmel egyesítette vállalatait, volt már likörgyára, gépgyára üveggyára és cementet is gyártott a birodalom és a külföld számára. Természetesen játszott a tőzsdén is és pénzes szekrényeiben nem egy hírneves német vállalat papírjait őrizte, amíg azok sokat értek és csak érhető, hogy a népszerű Schultheiss-részvények is tömegesen megfordultak a kezén. Így születt meg benne a gondolat, hogy az Ostwerke révén bejut a legnagyobb német sörgyár igazgatóságába.

azután vállalatát összeolvassa a Schultheiss-társasággal és kiérdemlje a sörkirály címét és rangját.

A dolog nem volt oly egyszerű, mert végre is sör meg cement nem férnek sehogyssem össze egy cimerben, de mégis egyszerű volt, mert a pénz beszél és ha valóban beszél, akkor a részvényesek rendszerint hallgatnak. Katzenellenbogen urnak egyetlen feladata volt a világgal elhitetni, hogy az Ostwerke meg a Schultheiss egyesülésével a részvényesek milliókat fognak nyerni. A fuzió megtörtént, Katzenellenbogen vezérigazgatója lett a Schultheiss-társaságnak is és neve, híre, dicsősége zavartalan fényben ragyogott.

Közben egy kis — negyvenmillió — baj történt. Hogy korlátlanul uralkodhasson a Schultheiss társaságon, még a fuzió előtt, de az egyesült vállalatok számlájára, megbízott két nagy berlini bankházat, hogy vásároljanak vissza mentül nagyobb tömegekben Schultheiss-részvényeket, hogy azok útján a legtöbb szavazata legyen a közgyűlésen.

Mind a két bank, a sokat emlegetett Danat-bank, meg a Commerzbank ugyan képviselve voltak a Schultheiss felügyelő bizottságában, de úgy tettek, mintha mit sem tudnának a dologról, sőt még egymás között sem beszéltek Katzenellenbogen ur különleges megbízásáról.

Valószínűleg még azt sem tudják, hogy titokban Katzenellenbogen ur saját Schultheiss-részvényeit is visszavásárolták a legnagyobb áron. Így ment az két esztendeig, a Danat meg a Commerzbank páncélos szekrényeiben milliós értékben heverték a Schultheiss-részvények Katzenellenbogen javára, de valójában a társaság számlájára. E két esztendő alatt azonban nagyot fordult a világ, a részvények egyre estek, estek. Amikor Katzenellenbogen megbízását adta, még kétszázhetven márka volt egy részvény ára, ma már százon alul állana,

ha a tőzsdék nem volnának zárva. Most már a bankok sem akarják a papírokat tovább őrizni, kéri az árat, illetve a bevásárlási ár és a mai érték különbözetét és Katzenellenbogen kénytelen volt beismerni, hogy rosszul játszott. Összeomlott a trónja huszonnégy óra alatt.

A felügyelő bizottság utolsó ülésén drámai jelenetek játszódtak le.

Talán nem is volt oly könnyű a hatalmas vezérigazgató lemondását elfogadni. De

meg kellett történni, bár egyelőre függőben maradt a kérdés, vajjon ki felelős a sokmillió veszteségért?

Katzenellenbogen ur tehát már nem vezérigazgató. De még egy pár napig milliomos, fényes berendezésű villák és nyaralók ura. Holnap, holnapután azután jön a nagy per és a rengeteg vagyongyón csak arra fog szolgálni, hogy kártalanítsa a Schultheiss-társaságot és annak részvényeseit. A sörkirály és milliói legendájának vége szakadt. Ezekből a milliókból fizette Katzenellenbogen a többek között Piscator kommunista színház próbálkozásait és vesztett rajtuk másfélmilliót. Az ember nem hinné, mégis igaz, hogy a kapitalista társaság egyik oszlopa a pénzt kommunista szindarabokra pazarolta.

Rendkívüli aranyu bérharc kezdődik Németországban

Berlin, november 2. November elsejével a német birodalomban óriási aranyu bérharc kezdődik, amelyben közel hárommillió munkás vesz részt. Október 31-re különböző iparágakban nagyarányú felmondások történtek, amelyeknek célja az érvényben levő bérszerződés módosítása és a bérek és fizetések leszállítása.

Ezuttal nemcsak a magániparban, hanem különböző birodalmi, tartományi és községi üzemeknél is történtek ilyen felmondások. Egyedül a fémiparban nyelcezer munkás bérszerződését mondták fel.

A fémáru gyárak a nemrégiben végrehajtott hatszázalékos bércsökkentésen felül további, egészen tizenöt százaléki terjedő bérrédukción akarnak keresztülvinni. A birodalmi üzemek közül elsősorban a birodalmi vasutársaságnál eszközöltek sorozatos felmondásokat.

Október 31-ére 360.000 vasutas bérszerződését mondták fel. A birodalmi postánál nyolcvanezer felmondás történt, a többi birodalmi üzemeknél pedig körülbelül hatvanezer felmondás.

Cyprusban letartóztatták az összes városi és községi vezetőket

Athén, november 2. A lapok táviratai szerint Cyprusban az angol hatóságok letartóztatták az összes városi és községi vezetőket. A cyprusi fő-kormányzó felszólítást intézett a lakossághoz, hogy 48 órán belül mindenki térjen vissza foglalkozásához. A felhívás közli, hogy az állami épüle-

tek támadóit, a rombolókat és a gyújtogatókat rögtönítélő bíróság elé állítja és kivégezti. A sziget déli részén több halálos áldozatról és számos sebesülésről érkezett jelentés. A lapok figyelmébe ajánlják az angol rendcsinálónak, hogy fegyvertelenek tömegeivel állanak szemben.

A bresztlitovszki rémpör

Volt miniszterelnökök, tábornokok és pártvezérek a vádlottak padján

Varsó, november 2. Varsóban — mint már azt az Uj Kelet röviden jelentette — már napok óta folyik a bresztlitovszki politikai rémper tárgyalása, amely tulajdonképpen hivatalosan a Pilsudszky elleni összeesküvés bűnügyének a főtárgyalása. A vádlottak között az új Lengyelország történetének legmarkánsabb egyéniségei ülnek. Ott van Witos, a parasztvezér, a hajdani miniszterelnök, aki maga a megtestesült keménység, ott van Korfanty, Szilézia meghódítója, akit politikai ellenfelei és barátai egyaránt a politikai kiméletlenség mesterének tartanak és ott van Liebermann, a hajdani légionárius, a szociáldemokraták vezére, akiben ellenségei is megbecsülik a bátorságát és a nagy lelki nemességét.

A tárgyalóteremben nem látni Pilsudszkyt, de a tárgyalást tulajdonképpen az ő alakja tölti be. Pilsudszky forradalmár, író, bombavető, hadvezér, kellemes társasági ember és gyűlölködő ellenfél. Mindent, amit tesz, egészen elvégez és mindent a legnagyobb intenzitással cselekszik.

Varsóban most egy anekdotát mesélnek Pilsudszkyról, amelyben a bresztlitovszki rémper tárgyalása elevenedik fel. Három évvel ezelőtt meghódított Vlnában sok ezer légionárius előtt ünnepi beszédet mondott. Az ünnepi beszéd arról szólt, hogy a lengyel nyelvben a szeretet kife-

jezéséhez két szó van: a „mily“ és a „kochany“. Mi a különbség e két lengyel szó között? — kérdezte Pilsudszky és nyomban meg is felelt rá egy anekdotával. Elmondta, hogy a volhyniai hadjáratban annyi gond gyötörte, hogy éjjel a téli hidegben gyötörve járkált szállása előtt és egyszerre csak azt látta, hogy az őrt álló katonák szuronyos puskával a vállán sirva fakadt. Amikor megkérdezte a katonától, hogy mi baja, az keserves zokogás közben azt válaszolta, hogy nem tudja nézni, hogy a vezére milyen súlyos gondokkal küzd. Pilsudszky tomboló lelkesedés közben fejezte be beszédét, mert azt mondotta, hogy ez „kochany“ volt az odaadó szeretet és nem „mily“ az egyszerű szeretet.

A bresztlitovszki kazamatákban Liebermann addig verték, amíg véresen rogyott a földre és amikor könyörgött, hogy ne verjék, mert szivbajos, akkor a kinzói azt mondták, hogy aki szivbajos, az ne politizáljon. Varsóban most megállapítják, hogy ez az eljárás nem volt sem „mily“, sem „kochany“.

Eleinte a Pilsudszky-rezim egyszerűen letagadta a bresztlitovszki rémségeket. Ez a tagadás úgy odatartozott a rendszerhez, mint a gomb az uniformishoz, de amikor százával jelentkeztek a tanúk és az élkelő politikusok testén az orvosok még hónapok múlva is konstatálták a rettene-

tes bántalmazások nyomait, a rezsim változtatott a taktikáján. Most, hogy a tárgyalóteremben, mint valami Grand-Gougnol film perreg le a bresztlitovszki kazamaták minden rémsége, a parlamentben nyíltan kimondják Pilsudszky hívei: helyeseljék a breszti eseményeket, történelmi szükségszerűség volt ez.

Witos, a hajdani miniszterelnököt, Korfanty, Szilézia meghódítóját és még egész csomó hajdani tábornokot, minisztert hazáruulással vádolnak. A per kimenetele nem fontos, de az már bizonyos, hogy ez a rémper nagyon sok új ellenséget támasztott a rezsim ellen. Az ellen a Pilsudszky-rezim ellen, amely nyíltan bevallja a breszti kegyetlenségeket és valósággal büszke arra, hogy volt ereje és bátorsága tábornokokat, pártvezéreket, nagyhirű politikusokat felholtra kinnatni.

A Zsidóórház sorsjáték vasárnapi húzásának eredményei

50.000 lejt nyert: 78.967.
25.000 lejt nyert: 136.767.
2.000 lejt nyertek: 10.634, 14.101, 37.880, 38.149, 71.789, 80.731, 92.903, 105.911, 136.493, 136.767, 144.654.
200 lejt nyertek:
365, 1.486, 1.999, 2.001, 2.371, 3.883, 4.044, 4.814, 5.278, 5.874, 6.371, 7.009, 7.779, 9.336, 9.382, 13.075, 13.161, 15.618, 18.011, 18.282, 18.594, 20.711, 21.637, 23.681, 24.851, 26.963, 27.093, 28.936, 29.021, 29.087, 29.863, 31.621, 32.264, 35.581, 35.942, 36.586, 39.658, 39.867, 41.091, 41.103, 41.806, 41.937, 42.085, 45.211, 46.108, 47.086, 47.153, 48.374, 50.221, 53.577, 55.118, 56.912, 57.480, 57.701, 58.273, 59.337, 59.363, 59.422, 62.381, 63.392, 63.781, 65.869, 66.751, 66.751, 70.726, 71.934, 72.982, 73.035, 74.571, 74.634, 75.909, 76.632, 76.935, 78.571, 79.195, 82.080, 82.419, 86.572, 87.481, 88.030, 88.284, 88.861, 89.929, 91.091, 91.059, 91.859, 91.951, 92.628, 93.481, 94.466, 97.141, 98.079, 99.171, 100.681, 100.648, 100.660, 101.606, 102.161, 102.381, 102.340, 102.399, 103.602, 103.780, 105.911, 105.981, 106.489, 110.222, 110.223, 110.223, 110.847, 111.539, 113.214, 113.631, 115.381, 116.399, 116.895, 116.976, 117.452, 117.571, 117.577, 118.269, 119.742, 120.936, 121.581, 122.945, 123.130, 125.990, 126.207, 126.481, 126.864, 127.860, 130.182, 131.469, 132.181, 132.123, 132.124, 132.125, 134.410, 136.481, 137.018, 137.656, 139.532, 140.347, 143.481, 143.696, 144.305, 144.855, 145.730, 147.981, 147.988.

Palesztina első szervező kolonistái ötvenéves jubileumra készülnek

Jeruzsálem, november 2. A B csoport még életben levő tagjai, a 50 évvel ezelőtt elsőként indultak oroszországi egyeteméről Palesztinába és megalakították az első zsidó lóniakat, felhívást intéztek a világ dóságához Chibat-Cion mozgalom alapításának ötvenedik évfordulójára, valamint a zsidó nemzeti alap megalakításának hermincadik jubileumára alkalmából a Keren Kajemeth honfoglalás felfokozását kéri. A fuzióban kifejtik, hogy az első zsidó vándorlói mozgalom veteránjai dállattal vannak eltelve a palesztinai zsidóság egyszerű teljesítményeire és remélik, hogy a világ zsidóságát Zsidó Nemzeti Alap hathatós támogatásával lehetővé fogja tenni a föld tömegeinek újabb és nagyarányú bevándorlását s az országban való telepítését.

Dávid Golden

a szegény zsidófiából lett nagy bankár életének regénye főleg a zsidó bukásáig. Irene Nemirovics regénye egyike az utóbbi évek legjobb sikerű könyveinek. Ára füzve 136 lej. Ára kötve 204 lej. Kapható az UJ KELET könyvtárában.

IMPERIAL PALACE HOTEL

Bucuresti, Calea Victoriei 47., a királyi palota mellett. Uj vezetés. Teljesen renoválva. Központi fűtés. Hideg és meleg folyóvíz minden szobában. Fürdőszobák. Lift. Mérsékelt árak!

HIREK

UJ KELET az egyetemes erdélyi és bányászati napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felolvasó szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Megnyitották Zágrábban Közép-Európa legmodernebb vágóhidját. Zágrábban jelentik: Tegnap délelőtt ünnepélyes keretek között nyitották meg az új zágrábi vágóhidat, amely Közép-Európa legmodernebb ilyenmű intézménye. A vágóhid egész városnegyedét foglal magában és építése több, mint hetvenmillió dinárba került. A berendezés a modern technika legújabb vívmányainak a felhasználásával készült. Az állatoknak úgy a vágása, mint a hus feldolgozása villanyerővel történik.

— Amire nincs törvény. Berlinből jelentik: Az egyik berlini bíróság előtt vádlottként állt Weinert Erich író és egy Oelsner nevű kereskedő azon a címen hogy gramofonlemezeken valláságyalást követtek el és a köztársaság ellen lázítottak. A bíróság az író felmentette azon a címen, hogy gramofonlemezre nem vonatkozik a köztársaság védelméről szóló törvény, sem a sajtótörvény, míg a kereskedőt száz márká büntetésre ítélték. A gramofonlemezeket mindamelllett lefogták.

— Az elfelejtett Copyright. Newyorkból jelentik: Lion Feuchtwanger zsidó író a háboru alatt „Jud Süß” címen szargon darabot írt, melynek könyvkiadásában kiadója útján bejegyeztette a Copyright-et. A kiadó Georg Müller cég a háboru után elfelejtette a kiadási jogot Amerikában bejegyeztetni, úgy, hogy most a newyorki Jiddis színház szerzői díj lefizetése nélkül adhatja elő a darabot. Feuchtwanger emiatt most heti négyezer dollár kártérítésért perelte a feledékeny kiadót.

— A szerep hatása. Párizsból jelentik: Szaporodik a zárdába menő színésznők száma. Susanne Delorme huszonhat éves párizsi színésznő egy év óta a „Bölcsődal” című darabban, amely egy zárdában játszódik le, állandóan egy apáca szerepét játszotta. A színésznő, aki azelőtt egy általa nem volt vallásos, e szerep hatása alatt most elhatározta, hogy megválik a szinpadtól és az egyik Grenoble melletti zárdában apácának véteti fel magát.

— A hinduk ki akarják irtani az angol tisztviselőket. Londonból jelentik: A bengáli tartományban az angol hatóságok messzeágazó terrorista szervezetet léptettek le, amely az angol tisztviselők kiirtására szövetkezett. India alkirálya rendelt utasította a helyi hatóságokat, hogy minden hivatal mellé rendőri különítményeket állítsanak és az indiai politikai szervezetek minden gyanús tagját letartóztatassák. Kalkuttában tegnap inusok az európai egyesület elnöke ellen merényletet követtek el. Két golyó célt tévesztett, de a harmadik könnyebben megsebesítette a kiszemelt áldozatot. A merényletet sikerült kézrekeríteni. Két nap alatt ez már a második politikai merénylet. Tegnapelőtt Daccában egy angol közgazdász tisztviselőt két fiatal bengáli sulyosan megsebesített.

— Eljegyzés. Glück Sárkát Kolozsvárról eljegyezte Berkovits Sándor gyógyszerész Besztercéről.

— A vasárnapi munkaszünet megváltoztatását követelik Lengyelországban. Varsóból jelentik: Az Aguda központi tanácsa Lengyelországban határozati javaslatot fogadott el, amelyben felszólítják a kormányt, hogy változtassa meg a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény bizonyos rendelkezéseit és könnyítse meg a zsidó kereskedőknek, kézműveseknek, alkalmazottaknak és munkásoknak a létért való küzdelmüket. A kormányt felszólították továbbá, hogy az adók körül könnyvéseket eszközöljön, különösen a városban élő zsidók javára, akik képtelenek a nagy gazdasági nyomor mellett eleget tenni azoknak az adóköveteléseknek, amelyek őket szinte koldusbotra juttatta.

— Zsidó statisztika Newyorkban. Newyorkból jelentik: Newyork városának statisztikai hivatala a napokban tette közzé legújabb statisztikai adatok eredményét zsidószert Newyorkban egymillió 875 ezer 521 zsidó lélek él. 1910 óta a zsidó lakosság 623.386 lélekkel szaporodott, 1920 óta 232.509 lélekkel. A zsidók szaporodási ránya sokkal kisebb, mint a katolikusoké és protestánsoké.

Közvetlenné vált a háborus veszély a Távolkeleten

Ötvenezer főnyi orosz hadsereg várja a parancsot a Mandzsuriába való benyomulásra

Kína a szovjettel is kötött titkos megállapodást? Kieleződőben van a helyzet Anglia és Japán között

A japánok Mandzsuriában újra megkezdték az előnyomulást

London, november 2. A lapokhoz érkezett táviratok szerint a helyzet Mandzsuriában újra kieleződőben van. Kétségtelennek tartják, hogy Japán és a szovjet között a felmerült érdekelletétek miatt legalább is erőteljes diplomáciai összehúzóések várhatók, de nincs kizárva a teljes szakadás sem.

A British United Press port-arthuri távirata azt az értesülést közli, hogy Kína a szovjettel is kötött titkos megállapodást, melynek értelmében a nankingi kormány kötelezte magát a szovjettel való rendszeres diplomáciai viszony felvételére.

Csang Kai Sek marsall köztársasági elnök ezzel szemben azt a kívánságát juttatta kifejezésre, hogy Oroszországnak a mandzsuriái konfliktusban továbbra is teljes semlegességet kell tanúsítania.

Tokiói jelentések ezzel ellentétben a mandzsuriái határvidéken folyó újabb orosz csapatmozdulatokról számolnak be. Mintegy ötvenezer főnyi orosz haderő a határvidéken teljes hadifelszereléssel vonult fel, hogy az északi vasutvonal mentén benyomuljon Mandzsuriába.

London, november 2. Tokióban nő az elégedetlenség a népszövetségi angol delegáció működésével szemben. A helyzet a két hatalom között kieleződőben van. A japán fővárosban meg vannak győződve arról, hogy Anglia Kinát akarja a mandzsuriái kérdésben a hathatós támogatásban részesíteni. Újabb tápot nyert ez a

hiedelem a japán lapok nankingi táviratában, mely szerint Anglia újra területenkívüliséget nyert Kinában

s hogy az erre vonatkozó szerződéses megállapodást már alá is írták. A British United Press nyugtalanító híreket közöl Mandzsuriából. A japánok egyes jelek szerint előkészítik az északi orosz vasuti zónába való betörést. Több orosz vasuti főtisztviselő helyzetjelentésekkel Charbinból Moszkvába utazott. A fehér-oroszok is csapatmozdulatokat végeznek Észak-Mandzsuriában.

London, november 2. A Press Association távirata szerint a japánok Mandzsuriában megkezdték az előnyomulást Charbin felé.

— A Nobel-díj nyertese Otto Warburg zsidónak született, de gyermekkorában kitért. Berlinből jelentik: Stockholmól érkező jelentések szerint a két, az orvosi és fiziológiai Nobel-díjat ezidén Otto H. Warburg tanár, a berlini Kaiser Wilhelm Institut igazgatója kapta. Warburg a lélegzésről megalkotott teóriája, egészen új csapásokra irányította a fiziológiai kutatást. Azonkívül korszakos munkát végzett a ráksejtek felismerése terén. Otto H. Warburg fia a nemrég elhunyt Emil Warburg tanárnak, aki elnöke volt a fizikai és technikai intézetnek. Otto Warburg ma 48 éves. Rokonságban van a hamburgi Warburgokkal és Otto Warburggal, a cionista világszervezet volt elnökével. Apja azonban már gyermekkorában kilépett a zsidóság kötelékéből.

Az új árlejtési (köz munkák, közszállítási), szabályzat (1931 június 4-i 127. sz. Mon. Of.-ban) magyar, német fordítása és román szövege kapható a dr. Mandel Fordító Irodában, Cluj, Str. Memorandului 12. szám.

A HETVENÓTEVES FRANKFURTER ZEITUNG

Németország egyik legtekintélyesebb és legelterjedtebb lapja, a Frankfurter Zeitung pénteken ünnepelte fennállása hetvenötödik, alapítója születésének pedig századik évfordulóját. Háromnegyed évszázada annak, hogy a würzburgi Leopold Sonnemann napilappá alakította át az addig hetenként egyszer megjelent Frankfurter Handelzeitungot, hogy naponta gazdasági információival lássa el olvasóközönységét.

Abban az időben Frankfurt volt még a német szövetségi gyűlés székhelye, tehát bizonyos értelemben központja volt Németországnak. A múlt század ötvenes éveinek rohamos fejlődése a fiatal lapalapítót újabb további lépésre ösztökölte és újságját politikai napilappá változtatta át. A lap ekkor vette fel azt a nevet, amit azóta három generáción át megbecsülés és elismerés közepette viselt és az egész világon ismertté vált. Leopold Sonnemann, aki az 1848-as forradalmi esztendőben szenvedélyes lelkesedéssel vett részt a szabadságért harcoló mozgalmakban a szabadelvű szellemben irányította a Frankfurter Zeitungot és nemcsak városának, hanem egész Németországnak a politikai életében is nagy szerepet játszott a lap és annak tulajdonosa rendíthetetlenül küzdött a demokráciáért és a liberalizmusért. Sonnemann, aki másfél évtizeden át tagja volt a német birodalmi üléseknek, negyven esztendőig szerkesztette az újságot, mely különösen 1866 után lendült fel nagymértékben. A Frankfurter Zeitung magartartása abban az időben a birodalmi politikával szemben szélsőségesen ellenzéki volt. Amikor a porosz csapatok a német testvérharc idején Frankfurtot elfoglalták, betiltották a Frankfurter Zeitungot és a lap akkor több hónapon át Stuttgartban jelent meg. A Frankfurter Zeitung még ma is első helyen áll a demokráciáért és szabad szellemért küzdő német lapok sorában.

— Dr. Gelber előadása a WIZO teadélutánján. A Wicz kolozsvári csoportja november 3-án, kedden d. u. 5 órakor a Salom klub helyiségében (Szentlélek u. 6.) tartja rendszeres teadélutánját, melyen ez alkalommal dr. N. M. Gelber, a híres zsidó író tart előadást, „Zsidó szalónok” címmel. A rendkívül érdekes előadásra külön meghívókat nem bocsátanak ki, érdeklődőket szívesen lát a Wizo vezetősége.

— Agy- és szívérelmeszedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azért, hogy a beltartalmat kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a Ferenc József víz számos feloldali hűdésben fekvő betegnek is megtette a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

A fogak sohasem veszíthetik el természetes szép színüket, ha jó fogpaszta és alkalmas fogkefe használata mellett rendszeres kezelésben van részüik. Azok a csapadékok, amelyek a szájjüreg nyálkájából képződnek (fogkő, lerakódás, baktériumfészkek, amelyeket kávé, tea és dohány ízének elő) és számos olyan dolgok, amelyek a higany tartalmu Omalgan-tömések következményei — mindezek gyakran, gyorsan és intenzíven változtatják meg a fogak külsejét. Ön csakis alapos és rendszeres Odol-lal való ápolással tudja megővni fogait attól, hogy fehérségüket el ne veszítsék. Az Odol fogpaszta kolloidális alkotórészei gazdaságánál fogva eltávolítja az összes tisztátalan lerakódásokat, megszünteti a kellemetlen lehelletet.

— Dr. Pop Livius október 15-től átvette a Cosmutza-szanatórium vezetését.

— Ipartestületek! Iparosok! Kisiparosok! Alkalmazottak! Megrendelők! Ügyvédek stb. Az ipari választott bíróságokról szóló törvény és rendelet (a teljesített munka fizetésének biztosításáról szóló törvény végrehajtási utasítása) teljes és precíz magyar fordítása kapható Dr. Mandel Fordító Irodában, Cluj, Str. Memorandului 12. szám. Ára 80 lej. Vidékre portóval 90 lej.

— Kérem a jószívű emberekhez. Katz Márton tüdővész katonát, akit a borsai tüdővész teljesen tönkretett, a hadseregtől elbocsátották. Annyi pénze sincs azonban, hogy hazautazzék. Teljesen lerogyólódva, hajlék és élelem nélkül áll Kolozsváron. Kéri a jószívű embereket, segítsék hozzá az utiköltségekhez. Adományokat közvetíti az Uj Kelet.

— Hideg időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint csendes, hideg időjárás várható, semmi vagy legfeljebb csak kevés csapadékkal. A hőmérséklet Budapesten ma déleán 4 fok Celsius volt.

— Pernambuco még kezükben tartják a braziliai felkelők. Londonból jelentik: A braziliai kormány Rio de Janeiro környékéről kormány csapatokat indított utba Pernambucoba a katonai zendülés leverésére. A várost a felkelők még kezükben tartják.

NAPROL-NAPRA

Buenos Airesből jelentik, hogy a repülő tér közelében a ködben két repülőgéppel-összeütközés követelt halálos áldozatokat és súlyos sebesülteket. Négy katonai repülőgéppel történtek a súlyos kimenetelű balesetek, amelyek Cordovából voltak utban az argentin főváros felé. Három gép nagy magasságból lezuhant csak a negyediknek sikerült elérnie a repülőteret. A halálos áldozatok száma 4, a sebesülteké 5.

A Fox filmvállalat félévi mérlegében mindössze 100 ezer dollár nyereség mutatkozik, holott az ezt megelőző félévben a tiszta jövedelem még 7 millió dollár volt. Az üzemi tőke 500 millió dollár. Hasonló katasztrófális helyzet uralkodik az amerikai filmipar csaknem összes vállalatainál.

Milánóban Iványi Grünwald Béla, Rudnay Béla és Aba-Novák képzőművelését továbbí tiz nappal meghosszabbították. A művészek egy-egy képet megvásárolta Milánó városa a modern képzőművészek alkotásainak múnzeuma számára. A képzőművelést megtekintette a napokban Arnaldo Mussolini, a Duce öccse is.

A londoni haderő sikeres kísérleteket folytat egy két tonna és 15 mázsa súlyú, vízen és szárazon egyaránt előrehaladni tudó tank-moddellel, melynek 13 mm. páncélzata van. A tank még a 45 fokos lejtő is könnyen veszi. Páncéltornyában gépfegyvereket helyeztek el s később tábortágyakkal is fel fogják szerelni. A tank a vízben félig alá merül, de buvárhajó módjára a víz alatt is haladhat.

A newyorki gépjárművek torlódásának kiküszöbölésére Manhattan városrészből kiinduló körülbélű négy és fél kilométer hosszúságú viaduktot fognak építeni 3-4 emelet magasságban az uttest felett. A viaduktról helyenként lejtők fognak vezetni. Az építkezést közelebből megkeddik. Az előirányzott költség 16 millió dollár.

A skóciai Rothesay kerület egyik szénbányájában bányaléggrobbanás 10 munkást megölt. A mentésre kiküldöttek közül többen gázmérgezést kaptak a bányamélyben, úgy, hogy kórházba kellett őket szállítani.

A nebrascái (amerikai) Broken Bow borbélyai elhatározták, hogy hetenként minden csütörtökön délután ingyen fogják nyírni és borotválni a munkanélkülieket.

Az év első kilenc hónapjában gépkocsibaleseteknél és összeütközéseknél 24 ezer ember vesztette életét az Egyesült Államok területén. A napi átlag csak kilencven halálos áldozat.

A csikágói egyetem szerelmi klinika létesítését határozta el, amelyen házasságmentőknek lélekbuvárok és szociológusok fognak rendelkezésére állani tanácsaikkal.

nyomait, a rezsim változásán. Most, hogy a társulatot valami Grand-Gouge és a bresztlitovszki kazincse, a parlamentben Pilsudszky hívei: az esztí eseményeket, történeltség volt ez.

jdani miniszterelnököt, ia meghódítottát és még iani tábornokot, miniszter vádálnak. A per kimenetelére, de az már bizonyos, r nagyon sok új ellenséges ellen. Az ellen a ellen, amely nyíltan bekegytelenségeket és valórra, hogy volt ereje és okokat, pártvezéreket usokat félholtra kinao-

örház sorsjáték pi húzásának eredményei

ert: 78.967.

ert: 136.767.

tek: 10.634, 14.101, 37.88

80.731, 92.903, 105.916

144.654.

ek:

2.001, 2.371, 3.883, 4.04

874, 6.371, 7.009, 7.77

075, 13.161, 15.618, 18.01

20.711, 21.637, 23.68

27.093, 28.936, 29.02

31.621, 32.264, 35.58

39.658, 39.867, 41.03

41.937, 42.085, 45.21

47.153, 48.374, 50.22

56.912, 57.480, 57.70

59.363, 59.422, 62.38

65.869, 66.751, 66.75

72.982, 73.035, 74.57

76.632, 76.935, 78.57

82.419, 86.572, 87.42

88.861, 89.929, 91.03

91.951, 92.628, 93.42

98.079, 99.171, 100.62

101.606, 102.161, 102.33

103.602, 103.780, 105.97

110.222, 110.223, 110.53

113.214, 113.631, 115.93

116.976, 117.452, 117.53

119.742, 120.936, 121.53

125.990, 126.207, 126.42

130.182, 131.469, 132.12

132.125, 134.410, 136.42

139.532, 140.347, 143.42

144.855, 145.730, 147.53

a első szerveze

stái ötvenéves

mra készülnek

november 2. A Bi

életben levő tagjai, a

ött elsőeknek indultak

egyeteméről Palesztin

kitöltők az első zsidó

ívást intéztek a világ

ábat-Cion mozgalom

ötvenedik évfordul

zsidó nemzeti alap m

hermineadik jubileu

Keren Kajemeth hoz

fokozását kéri. A fe

ik, hogy az első zsidó

mozgalom veteránjai

nak eltelve a paleszt

yszerű teljesítménye

hogy a világ zsidóság

eti Alap hathatós tá

retetővé fogja tenni a

ek újabb és nagyará

t s az országban val

d Golder

időfűből lett nagy

nek regénye főlemelk

ig. Irene Nemirova

ke az utóbbi évek le

sikerű könyveinek

fűzője 136 lej.

kötve 204 lej.

UJ KELET könyvo

lyában

Színház—Mozi

A Magyar Színház heti műsora

Kedden 8¹/₄-kor: A harapós férj. (Operett-ujdonság! Komjáthy Károlynak Pesten óriási sikert aratott új operettje. Tolnay Andor vendégjátéka. Lengyel Irén, Neményi Lili, Ihász Aladár fellépése. Premiér bérlet 8. szám. Sorozatszám 39.)

Szerdán 8¹/₄-kor: A harapós férj. (Tolnay Andor vendégjátéka. Bérlet A. 7. Sorozatszám 40.)

Csütörtökön 8¹/₄-kor: A harapós férj. (Tolnay Andor vendégjátéka. Bérlet B. 7. Sorozatszám 41.)

Pénteken 8¹/₄-kor: Tul a Dunán Baranyában. (Operett-ujdonság, nagyon olesó mozhelyárrakkal, Lengyel Irénnel. Sorozatszám 42.)

Szombaton d. u. 3-kor: Dörmögő Dömötör. (Gyermekelőadás nagyon olesó mozhelyárrakkal, sorozatszám 43.)

Szombat este 8¹/₄-kor: Vihar a Balatonon. (Operett-ujdonság először! Az idei évad legszenzációsabb sikerü. Budapestben százszor adott operettje. Premiérbérlet 9. sz. Sorozatszám 44.)

Vasárnap d. u. 5-kor: A harapós férj. (Tolnay Andorral, Lengyel Irénnel, Neményi Lilivel, Ihász Aladárval. Rendes helyárrak. Sorozatszám 45.)

Vasárnap este 8¹/₄-kor: Vihar a Balatonon. (Operett-ujdonság, másodsor. Bérletszűnet. Sorozatszám 46.)

Hétfőn 8¹/₄-kor: Vihar a Balatonon. (Operett-ujdonság harmadsor. Bérlet A. 8. Sorozatszám 47.)

Kedden 8¹/₄-kor: Vihar a Balatonon. (Operett-ujdonság, negyedsor. Bérlet B. 8. Sorozatszám 48.)

CORSO-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7, 9 órakor: A dicsőség lángja. Monumentális dráma a világháború borzalmas idejéből. Főszereplő: Betty Compson. Műsor előtt: Burleszk.

SELECT-MOZGO műsora

Kedd: Malec megmenti Európát és Vidám társaság.

Szerda: Malec megmenti Európát és Vidám társaság.

Szinkör-Mozgó műsora

Kedden három előadás pontosan 3, három negyed 5 és fél 7 órai kezdettel: A négy pajtás. (Janet Gaynor és Charles Farrell elbűvölő hangosfilmje, El Brendel és Marjorie Withe fellépésével. Ragyogó kiállítás, pazar szépségű film, az amerikai dollármilliomosok életéből. Gazdag kíséző műsor. Helyárrak: Minden erkélyjegy 10 lej, minden földszinti jegy 20 lej.)

URANIA-MOZGO műsora

Kedd: Boszporuszi éjszakák, német párbeszédű dráma. Claude Farrère: „Ember, aki ölt” c. közismert regénye nyomán. Főszerepekben: Conrad Veidt, Trude von Molo, Heinrich Georg. Műsoron kívül: Hangos hirdató s pótkép.

Szerda: Boszporuszi éjszakák.

RADIO MUSOR

Kedd, november 3.

Bukarest. 29.40: Gramofón. 20: Zenekari hangverseny. Flechtenmacher, Bach, Chopin, Dvorak műveiből.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12.05: Szalonzenekari hangverseny. 15.30: Mesédélután. 16: Elbeszélés. 16.30 Magyar noták. 18.30: Francia nyelvoktatás. 19: Előadás. 19.30: Női és vegyes hangverseny. 20.30: Márkus Emilia és Gáll Gyula előadóestje. 21.45: Ének-és zongorahangverseny Bach, Mozart, Smetana, Liszt, Nicolai, Weber, Erkel műveiből. Utána hírek, majd cigányzene.

Bécs. 18: Francia zene. 19: Meyerbeer: Hugonották c. operája.

Berlin. 18.30: Zenekari hangverseny.

Langenberg. 20.15: Hangverseny.

Stuttgart. 19.45: Hangverseny.

Breslau. 20.15: Hegedűhangverseny.

Varsó. 20.15: Szórakoztató hangv.

Milano. 21: Szimfonikus hangv. 22.20: Kávéházi zene.

Róma. 22: Vegyes zene. Utána: Puc-

cini: Kabát c. operája.

Prága. 20.20: Gitár és mandolinhangv. 21: Szimfonikus zene.

Stockholm. 21: Hangv. svéd zeneszerzők műveiből. 22: Szolisták hangv.

Belgrád. 20: Dalok gitárkísérettel.

Touluse. 20: Delibes: Solvia balett.

Szerda, november 4.

Bukarest. 17: Zenekari hangv. 20.40: Gramofón. 21: Hegedűszó. 21.45: Zongorahangv. Utána hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 12.05: Gramofónhangv. 17: „Liszt Ferenc és Pest” előadás. 17.25: Szalonzenekar. 18.30: Olasz nyelvoktatás. 9: Cigányzene. 20: Ady Lajos előadása. 20.30: Az Opera-

ház zenekarának hangv. Utána hírek, majd cigányzene.

Bécs. 22.35: Az Operaház zenekarának hangv.

Berlin. 18.20: Hangv. 19.30: Táncczene. Stuttgart. 17.05: Hangv.

Langenberg. 20: Gramofón. 20.45: Szimfonikus hangv.

Varsó. 19.50: Gramofón. 20.15: Dalok. 21.05: Kamarazene. 22.15: Gramofón. 23: Könny és tánczene.

Milano. 19.15: Gramofón. 19.45: Himnuszok.

Róma. 21: Nagy hangv. olasz szerzők műveiből.

Prága. 20: Operaelőadás.

Stockholm. 20: Szimfonikus hangv. 22: Táncczene.

KÖZGAZDASÁG

A nemzetközi tendenciának megfelelően belföldön is szilárdulás állott be a buza és árpa árában

Romániában, Magyarországon, Bulgáriában és Jugoszláviában egymilliószázötvenezer vagonra becsülhető a kukoricatermés. A kukorica ára a nagy termésfelesleg és Argentína eladásai miatt lanya

Cluj-Kolozsvár, november 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetközi gabonapiacokon az utóbbi napokban lassu, de biztos tempójú árszilárdulás érezhető. A buza árszilárdulása főképp az Egyesült Államok, Kanada és Oroszország tartózkodásának tulajdonítható. A nagy buzaexportőr államok tartózkodása az importőr államokat arra ösztönzi, hogy csökkenő készleteiket a még mindig elég alacsony áron kiegészítsék. Hasonlóképpen emelkedő tendenciát mutat a nemzetközi piacokon az árpa, amit azzal indokolnak, hogy az idei árpatermelés jóval kisebb volt.

A nemzetközi tendenciának megfelelően belföldön is szilárdulás állott be úgy a buza, mint az árpa árában, azonban kevés az üzletkötés, mert az eladók magasabb árak reményében,

tartózkodó magatartást tanusítanak. Másrészt az exportőrök is tartózkodnak a vásárlásoktól az exportpremiümök késedelmes kifizetése miatt. A gabonaexportőrök körében felmerült az a terv, hogy a termelőktől export céljaira a világarparitási áron vásároljanak búzát és a termelők inkasszálják az államtól az exportpremiümot. Buzaexportunk jelenleg minimális.

A többi gabonafajták áraival szemben a kukorica ára lanya. A lanyhaságot fokozzák Argentína kukoricaeladásai, ami az utóbbi hetekben 3800 vagon telt ki az előző hetekkel szemben. A kukorica árának eséséhez hozzájárult az is, hogy az exportőr államokban ez évben kitünő kukoricatermés volt. Romániában, Magyarországon, Bulgáriában és Jugoszláviában

Ujabb áresések a könyvpiacra!

Ismeretterjesztő művek

Adler: Marx a gondolkodó	25 L	Marx: Osztályharek Franciaországban	48 L
Adler: Alkoholizmus és a szakszervezetek	4 L	Marx: Bér, ár, profit	20 L
Bauer: A szocializmus utja	6 L	Marx: III. Napoleon államcsínyje	20 L
Bebel: A nő és a szocializmus	180 L	Marx: Polgárháború Franciaországban	20 L
Bernstein: A gazdaságtörténet alapvonalai	20 L	Mehring: Marx Károly élete	360 L
Bernstein: Mi a szocializmus?	5 L	Migray: Egy keresztényszocialista állam története	18 L
Bernstein: Görli parti program	12 L	Migray: Az egyház, munkáskérdés	5 L
Bernstein: Lassalle Ferdinand	18 L	Migray: Az Internationale története	25 L
Beer: A szocializmus és társadalmi harcok története:		Müller: Marx és a szakszervezetek	15 L
II. Középkor	30 L	Pach: A társadalmi ember élete	25 L
III. Újkor	30 L	Parvus: Állam, ipar, szocializmus	20 L
IV. 1750—1860.	90 L	Révész M.: Somogyi Béla élete	25 L
V. 1860—1925.	90 L	Szabó E.: Szocializmus	30 L
Braun S.: A primitív kultúra	90 L	Szemes: Mi az osztályharc	5 L
Braun S.: Szakszervezetekről	5 L	Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut	8 L
Bresztowszky: Miért?	9 L	Szakasits: A munkásifjuság utja	5 L
Cooperator: Szocializmus és szövetkezet	5 L	Szakasits: Ut a felszabadulás felé	5 L
Deutsch: Sport és politika	41 L	Társadalmi lexikon	600 L
Gál: Szakszervezetek a háború alatt	5 L	Dr. Tóti: Az ifjuság nemi problémái	85 L
Garami: Kezdjük előlről	5 L	Umbreit: 25 év a német szakszervezeti mozgalomból 1890—1915.	5 L
Gergely: Munkáskultúra	30 L	Vándor: Közgazdaságtan	100 L
Gombo: Kísipar, kiskereskedelem és a szocializmus	10 L	Vanczák: Szakszervezeti demokrácia	5 L
Jászai: Agitáció	4 L	Wagner: A tudományos gondolkodás alapelvei	10 L
Kautsky: Marx gazdasági tanai	41 L	Wexberg: Ideges gyermek	60 L
Kautsky: Kereszténység eredete	100 L	Webb: A kapitalizmus hanyatlása	40 L
Kertész: A nemzetköziség utja	40 L	Dr. Stern: Tolsztoj	20 L
Kropotkin: Kölesönös segítség	100 L		
Kunfi: Jaurés	10 L		
Lassalle: Az alkotmányról	6 L		
Lassalle: Munkásprogram	6 L		

Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában

a kukoricatermés összesen 1 millió 150.000 vagonra tehető.

Nálunk az új termései kukorica iránt eddig minimális kereslet nyilvánult meg, ami az árak további esését vonja maga után. Nagy gondot okoz hatalmas kukoricatermésfeleslegünk elhelyezése, különösen mert úgy olaszországi, mint németországi kukorica-exportunk bizonytalan. A német-román preferenciális kereskedelmi szerződés kedvezményes vámot ad ugyan a román kukoricára, azonban Oroszország és Argentína ellenállása miatt a preferenciális vámok életbeléptetése mindaddig kétséges.

TŐZSDE

Kolozsvár, november 2. Márka 40, holland forint 68.50, dollár 168.50, font 6.75, francia frank 6.70, lira 8.80, cseh korona 4.97¹/₂, pengő 27, dinár 3, schilling 22.50, svájci frank 33.15, zloty 19.50, belga frank 24.

Apróhirdetések

Ujra megnyitott Léb ort. kóser étterme Malom ucca 14. szám alatt! Izletes ételek, olesó árak, kellemes helyiség. Utazóknak 10 százalék kedvezmény. Abonoma, esküvők, bankettek olesó áron.

Hölgyek figyelmébe. Legujabb Bubi paróka transzformáció villannyal gondórtve, mely 6—8 hónapig megtartja a hullám és gondórséget felelősség mellett. Egyedüli készítője Mussa Gyula, Str. Memorandului 10.

Ezüst evőeszköz vásárlásánál csak a harang védjeggyel ellátott árut kérje, mint egyedüli bármely külföldivel egyenlő gyártmányt. Tacumul ezüstáruccat Cluj, Str. Gen. Neculcea (Kornis ucca) Nr. 6.

Jobb izr. családnál urileány teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban.

Ügyvédjelölt praxissal állást keres. Megkereséseket „Doctor juris” jellegre a kiadóba kér.

Italszakmában bevezetett ügynök azonnal felvétetik. „Ital” jellegre.

Hálóberendezések szép kivitelben, egész teleszilgyóker, hármás egész ultramodern afrikai körte, barna virágköris, haboskőris olesó eladók. Kleinberger műasztalo. Str. Jasilor (Nagyszamos u.) 10.

Sapkahorgolást, selyem és gyapjubó olesó vállalatok. C. Decebal 13., (volt Rudolf ut) jobbra, utolsó ajtó.

Női és férfi fehérnemű varrást olesó árban vállalom. Házhoz is megyek. Polák Lenke, Rudolf ut 7.

Chanukara, purimra vidám egyfelvonásosok

Solem Alejchem: Vájjak, ne vájjak Solem Alejchem: A két antiszemita Szabó Imre: Gábort ünnepli Szabó Imre: Egy finom kis parth Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályában. Előadási jogdíjjal darabja 200 lej

Olesó népszerű regények

Dr. Hamburg: Achad Haam	25
Gratz: A zsidók egyetemes története, diszkötés, alig használt	3000
Dr. Fürst: Zsidó történet, zsidó kultúra	50
Izsák Arnold: Mentő esillagok	6
Kiss József: Jokli	30
Léwínsohn: Örök sziget	27
Ugyanez kötve	37
Pinskes: Autoemancipáció	20
Gábor: Zangwill elbeszélései diszk.	40
Zangwill: Üvegcsiszoló	30
Szabó Imre: Uj Balkán	120
Szabó Imre: Utolsó máglya	120
Báhm: A cionista mozgalom	120
Barchokba: A zsidó ifjuság könyve diszkötet	7

Kapható: az Uj Kelet könyvostályában